

**Čo o Američanoch
zatiaľ nikto nepovedal?**

Kto bol naozaj Bandera?

**Najcennejšia snímka
Bojovník na severnom póle**

Naša anketa

Myslíte si, že štátne a spoločenské orgány dostatočne jasne a na faktoch preukazujú nebezpečenstvo ideológie politickej strany Kotleba ĽS NS?

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen:

– Štátne a spoločenské organizácie by sa mohli vyjadrovať k politickej strane Kotleba ĽS NS razantnejšie, na čo poukazujú aj občania SR.

Je tu dôležitý moment, že naprieč celým politickým spektrom sa politické a spoločenské organizácie v tejto otázke zjednotili. No vyžadovalo by to spoločne, razantnejšie sa postaviť proti tejto strane, ktorá naopak svojou aktivitou stúpa vyššie a získava na preferenciách. Mali by sme sa poučiť z histórie a nepodceňovať tento fenomén, ktorý sme si mysleli, že už bol vykorenený.

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB, Dolný Kubín:

– Štátne a spoločenské orgány nedostatočne oslovujú mladú generáciu s poukazovaním na nebezpečenstvo ideológie politickej strany Kotleba ĽS NS.

Naše zákony by mali byť účinnejšie pri postihovaní prejavov neofašizmu a extrémizmu.

Aj my, rodičia a starí rodičia, sme zanedbali výchovu našich detí a vnúčat. Nedokážeme im účinne vstúpiť základné pravidlá spolunažívania a úctu k trvalým ľudským hodnotám.

Tam, kde nepôsobíme my správnu výchovu, tam na naše deti a vnúčatá pôsobí pochybní ľudia s pochybnými ideológiami.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB, Čierny Potok:

– Osobne som presvedčený že mnohí politici potrebujú Kotlebovcov, ako strašiaka, ktorý by zakryl rozkrádanie národného bohatstva... Potrebujú ich aj na popularizáciu svojej neschopnosti splniť predvolebné sľuby.

Kotlebovci sú potrební aj na zakrytie proamerikkej, antislovenskej politiky. Ak by to tak nebolo, nemohlo by sa stať, že Jobikovci majú ostré streľby na Záhorí, že kotlebovci bez reakcie oficiálnych politikov zorganizovali jazdu proti tzv. asociálom a to dokonca s vyhrážkou, že obsadia Bratislavu.

Takže, vyťahujeme si slúchadlá z uší a začneme s vysťahovaním. To je odkaz generála Jána Goľiana a povstaleckej SNR.

Perlička

Recesia za päťstovku

Rozhodne sa oplatí pred vycestovaním do cudzej krajiny zistiť, aspoň okrajovo, čo sa v nej môže a čo je trestné. Skupina čínskych turistov to však neurobila a dvoch z nich to stálo dokopy 1 000 eur, teda každého päťstovku.

Dôvodom bolo, že sa postavili pred budovu Ríšskeho snemu Reichstagu a fotili sa so zdvihnutou pravicou. Lenže všimli si to všade prítomní policajti a páchatelia putovali za mreže. Nakoniec vyviazli s pokutou a veľkou hanbou. Čínska ambasáda v Berlíne po incidente prípad zverejnila ako varovanie. Pre istotu pridala aj ďalšie podrobnosti, aby sa podobným recesiám Číňania radšej v budúcnosti vyhli. A. Mikundová, zdroj: edition.cnn.com

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXII

7. 9. 2017

Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

18

Slovensko spája protifašistické povedomie

Prezident SR A. Kiska si podáva ruku s vojnovými veteránmi. S bývalou spojkou a ošetrovatelkou partizánskej brigády Čapajev Annou Bergerovou. Vľavo stojí bývalý príslušník 2. čs. paradasantnej brigády v ZSSR brigádny generál Ján Il'anovský a vpravo bývalý červenoarmejec Ján Chudík. Mimo záber vľavo je predseda Historického odbojového skupiny partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna. Viď str. 5.

Troja najvyšší ústavní činitelia, prezident Andrej Kiska, predseda NR SR Andrej Danko a predseda vlády SR Robert Fico, 29. augusta na celoštátnych oslavách Výročia SNP v B. Bystrici prišli svorne vyjadriť vďaku preživším, ako aj tým, ktorí padli v národnom povstaní v boji proti nemeckému fašistom a ich domácim prísluhovačom.

V príhovoroch odsúdili rozmáhajúce sa fašistické prejavy, s ktorými sa najmä v skrytej podobe stretávame už aj na Slovensku a poukázali na nebezpečenstvo ich podceňovania.

Prezident SR Andrej Kiska priamo vyzval, aby blížiac sa župné voľby boli „voľbami, v ktorých vyženieme fašistu z úradu, tu v Banskej Bystrici, odmietneme jeho kandidáta

v Nitrianskom a ďalších krajoch“. Dnes nemusíme čeliť nepriateľovi so zbraňou v ruke, nemusíme prekonať strach o život, obavy o rodinu. Stačí len využiť svoje volebné právo a vybrať si nefašistického kandidáta. Demokratickými voľbami môžeme vyhnúť fašistov z verejného života. „Môžeme pritom čerpať zo sebavedomia, odvahy a hodnôt Sloven-

ského národného povstania. Z odhodlania ľudí, ktorí sa zlu dokázali vzoprieť za neporovnateľne ťažších podmienok,“ spresnil A. Kiska.

Prezidentove slová potešili členov SZPB, ktorí už roky čakajú na prijatie predstaviteľov SZPB a vojnových veteránov hlavou štátu, ako to robil jeho predchodca. Na stretnutí chcú prezidenta informovať o aktuálnom stave v činnosti Zväzu a možno ho aj požiadať o pomoc pri presadzovaní protifašistických myšlienok.

(Pokračovanie na str. 5)

SNP vníma pozitívne až 85 percent Slovákov

Slováci hodnotia Slovenské národné povstanie veľmi pozitívne. Až 85 percent dospelých obyvateľov Slovenska si myslí, že „SNP bolo výrazom odporu Slovákov proti fašizmu, a preto by sme naň mali byť hrdí“.

Vyplyva to z výsledkov reprezentatívneho výskumu Inštitútu pre verejné otázky (IVO). Zber údajov realizovala agentúra FOCUS v dňoch 13. až 24. júla formou osobného dopytovania na vzorke 1025 respondentov starších ako 18 rokov.

Výsledky výskumu ukazujú, že interpretácia SNP ako protifašistického povstania v historickom vedomí slovenskej spoločnosti jednoznačne dominuje. Na druhej strane, pozitívne hodnotenie slovenského vojnového štátu, jeho politických predstaviteľov či bagatelizova-

nie jeho zločinov nemá u širokej verejnosti takmer žiadnu oporu.

S výrokom, že „SNP bolo povstaním proti vlastnému štátu, a preto ho treba hodnotiť negatívne“ súhlasí podľa výskumu IVO iba deväť percent opýtaných. Pozitívne hodnotenie SNP pritom prevláda vo všetkých vekových i vzdelanostných kategóriách.

Relatívne najmenšiu kladnú odozvu (77 percent) má povstanie medzi najmladšími respondentmi vo veku 18 až 24 rokov, avšak nie na úkor negatívneho hodnotenia, ale odpovedí „neviem“ alebo „nemám názor“. Medzi vysokoškolsky vzdelanými Slovákami sa našlo najviac respondentov, ktorí sú na SNP hrdí (88 percent) a zároveň ho najčastejšie hodnotia negatívne (11 percent).

Aj medzi voličmi politických strán je

kladné hodnotenie SNP očividné. Nadpriemerne pozitívne hodnotenie možno badať medzi priaznivcami SNS, KDĽ, OĽaNO, SaS i Smer-SD. V prospech SNP sa vyjadrilo aj 74 percent voličov Eudovej strany Naše Slovensko, a to i napriek tomu, že predstavitelia tejto strany prezentujú opačné názory, a napríklad predseda strany Marian Kotleba označil SNP za „bolševický puč“.

Výsledky výskumu však dokumentujú, že voliči Kotlebovej strany takýto negatívny pohľad na povstanie nenasledujú. Paradoxne vyznieva, že voliči Slovenskej národnej strany a Mostu-Híd sú na SNP hrdí a zároveň ho považujú za povstanie proti vlastnému štátu a hodnotia ho tak negatívne.

Podľa pravda.sk, 25. 8. 2017

Na zamyslenie:

Bez Ruska neexistuje žiadna európska bezpečnosť pre budúce storočie.

Jean Claude Juncker

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

18

Európa sa pri obrane nemôže spoliehať na USA

Predsa Európskej komisie Jean-Claude Juncker pre rakúske noviny Tiroler Tageszeitung uviedol, že kontinent sa v dlhodobom horizonte nemôže spoliehať na americkú vojenskú podporu, opakujúc svoje výzvy na vytvorenie európskej armády.

Juncker navrhol, aby sa Európa stala menej závislou na transatlantickom spojencovi z hľadiska vojenskej podpory: „Je jasné, že v dlhodobom horizonte sa nemôžeme spoliehať na americkú obrannú podporu,“ skonštatoval a ďalej dodal, že len menej ako tri percentá európskych vojakov je vhod-

ných na nasadenie a pripravených na boj.

Hlavnospravy.sk, 21. 8. 2017 (výňatok)

O „chemických zbraniach USA a V. Británie“ v Sýrii

Sýria obvinila USA a V. Britániu z dodávok chemických otravných látok protiasadovským bojovníkom.

Otravné látky, ktoré sa našli v skladoch po bojovníkoch, boli teroristom dodané z USA a V. Británie, vyhlásil na tlačovej konferencii v Damašku námestník ministra zahraničia Sýrie Fejsal Mikdad.

„Nájdenná uskladnená chemická munícia bola vyrobená spoločnosťou „Federal Laboratories“ na území USA... A otravné látky boli vyrobené spoločnosťami „Cherming Defence UK (V. Británie) a Non Lethal Technologies (USA),“ povedal Mikdad. Ďalej spresnil, že otravné látky sa našli na

skladoch bojovníkov v Aleppo a v oslobodených rajónoch východného predmestia Damašku.

Mikdad pripomenul, že v súlade s 5. článkom Konvencie o zákaze chemických zbraní je nasadenie dráždivých otravných látok povolené len na boj s neporiadkami, na vedenie vojny sa používať nesmú.

„Na základe toho sa dá s istotou tvrdiť, že USA a V. Británie a taktiež ich spojenci, porušujú Konvenciu o zákaze chemických zbraní, poskytujú všemožnú podporu teroristickým organizáciám, pôsobiacim na území Sýrie. Oni dodávajú bojovníkom nielen obyčajnú výzbroj, ale aj zakázané otravné látky.“

Podľa ria.ru, 16. 8. 2017

Trump slúbil nepoužívať vojská na „zavádzanie demokracie“

USA zastavia používanie vojenskej sily na „zavádzanie demokracie“ v iných štátoch, vyhlásil americký prezident Donald Trump.

„Nikoho nežiadame meniť svoj obraz života, žiadame len smerovať ku spoločným cieľom, ktoré umožnia našim deťom žiť lepšie. No a tento principiálny realizmus bude určujúcim pri

prijímaní našich rozhodnutí na vývoj vpred,“ uvádza jeho slová RIA Novosti.

Trump povedal, že on sám, rovnako ako americký národ, nie je spokojný so zahraničnou

politikou USA, ktoré „stratili príliš veľa času, energie, peňazí a toho najdôležitejšieho, životov, pokúšajúc sa naformátovať štáty podľa našej vlastnej predstavy“. USA sa podľa neho musia sústrediť na „vlastné bezpečnostné záujmy“.

V súvislosti s tým Trump nariadil prehodnotiť politiku, konkrétne, v Afganistane a v južnej Ázii.

Podľa RIA Novosti, 22. 8. 2017

Toto ešte o Američanoch nepovedal nikto

Bývalý riaditeľ izraelskej spravodajskej služby NATIV Jakov Kedmi od 15.25 (do 16.22) minúty tohto videa (v ruštine) (<https://www.youtube.com/watch?v=P9gbbmFvPPw>) hovorí, ako uvažujú Američania:

„My sme bieli. A oni všetky vojny viedli... vojna proti Japoncom, vojna proti Vietnamu, vojna v Afganistane... oni na nich pozerajú ako na nebielych.

Kde sa to dá pochopiť? Stačí si pozrieť hollywoodské filmy. Taký primitívny rasizmus, ktorý bol vo všetkých hollywoodských filmoch... pre všetky tieto

vojny, tam tiež Rusko figurovalo, ako čosi divoké, nepochopiteľné, zvieracie, toto všetko odráža ich názor. Pretože oni aj uvažujú na úrovni Hollywoodu. Čiže Rusko je v ich očiach nízka spoločnosť. Nenazývajú ho otvorene rasizmom!“

Preložil V. Mikunda

Šojgu o konci občianskej vojny v Sýrii

Minister obrany RF Sergej Šojgu vyhlásil, že odčlenením opozície od teroristov a zavedením bezpečnostných zón sa občianska vojna v Sýrii fakticky zastavila.

„V Sýrii sa nám podarilo odčleniť jedných od druhých, vytvoríť štyri bezpečnostné zóny a fakticky zastaviť občiansku vojnu,“ uvádza jeho slová Interfax. Šojgu sa nazdáva, že

vďaka tomu sa podarilo sústrediť hlavné sily na boj s terorizmom, s Džebhat an-Nusrou a s IŠ.

Šojgu pri tom povedal, že „my, aj vy chápeme, že presun teroris-

tov z jedného štátu do druhého nemôže trvať donekonečna. Žiadalo by sa, aby to už pochopili aj naši západní partneri a nakoniec predsa len odčlenili umiernenú opozíciu od teroristov a skončili s poskytovaním pomoci všetkým,“ povedal.

Podľa vz.ru, 23. 8. 2017

Nemecký novinár zverejnil historické fakty o kontaktoch Hitlera s islamskými autoritami. Súd ho poslal na pol roka do väzenia

Novinár Michael Stürzenberg, ktorý zverejnil článok s dobovými fotografiami, kde si Adolf Hitler podáva ruky s vtedajšími islamskými vodcami, bol nemeckým súdom (18. 8.) odsúdený na 6 mesiacov väzenia a 100 hodín verejnosprespešných prác. Informoval o tom Berlin Journal.

Novinár sa „previnil“ tým, že do denníka Süddeutsche Zeitung napísal článok o vzájomnom obdivení nacistov a islamských autorít. Tieto historické skutočnosti sú verejne známou vecou a je preto zvláštne, že sa toho chytila prokuratúra (minu-

lý rok o tom písal aj Bojovník a aj Ročenka odbojárov).

Stürzenberg tiež v článku použil originálne fotografie, na ktorých sú znázornení poprední nacistickí predstavitelia, vrátane Adolfa Hitlera, spolu s vtedajším jeruzalemským muf-

tim Aminom al-Huseinom. Prokuratúra preto Stürzenberga obvinila z „nenávisťi voči islamu“ a súd dal obžalobe za pravdu. Stürzenberger sa proti rozsudku odvolal.

Ako však môžu byť historické fakty nenávisťou proti islamu? Prehnaná politická korektnosť a Merkelovej víťanie moslimských imigrantov doviedlo Nemecko do úplných absurdností.

Podľa hlavnospravy.sk, 23. 8. 2017

Čo píšú iní

■ Premiérka Szydlová hovorí o práve Poľska na reparácie od Nemecka

A zdôvodnila to tým, že Poľsko je obeťou 2. sv. vojny. „Poľsko hovorí o spravodlivosti. Poľsko hovorí o tom, že musí byť naplnená. My sme obeťami druhej svetovej vojny,“ uvádza jej slová RIA Novosti.

Beata Szydlová dodala, že škoda, spôsobená Poľsku nebola doposiaľ nijako nahradená. Reparácie podľa jej názoru sú „pripomenutím spravodlivosti o tom, čo Poľsku patrí“.

Tým, ktorí tento postoj kritizujú a majú iný názor, navrhla „prehodnotiť dejiny a spomenúť si,“ čo bolo v Poľsku počas vojny.

Podľa vz.ru, 24. 8. 2017

■ Ruské MZV predvolalo veľvyslancov krajín, ktoré podporili škandalózne rozhodnutie Poľska ohľadne Sobiboru. Bolo medzi nimi i Slovensko

V tábore smrti Sobibor sa na území Poľska v rokoch vojny uskutočnil jediný úspešný útek, ktorý organizoval dôstojník Červenej armády Alexander Pečerskij. „Vyvoláva rozpaky, nepochopenie a údiv, s akou ľahkosťou krajiny, ktoré sa nestali našimi partnermi v danom projekte – Holandsko, Slovensko a Izrael... zmenili svoju pozíciu voči ruskej účasti... V tejto súvislosti bolo nutné na MZV RF pozvať vedúcich diplomatických misií zmienených krajín v Moskve na vážny rozhovor a na vysvetlenie. Svedomie predsa musí existovať,“ vyhlásila M. Zacharovová.

Podľa jej slov Rusko dostalo predtým uistenie na rôznych úrovniach, že sa zúčastní na projekte obnovy múzea. No a Rusko na oplátku potvrdilo, že je pripravené podieľať sa na financovaní múzea. „Rozhodnutie medzinárodného riadiaceho výboru zodpovedného za výstavbu obnoveného múzea na mieste bývalého nacistického tábora smrti Sobibor nepripustiť Rusko k účasti, je neslýchaným aktom historickej amnézie,“ znova zdôraznila Mária Zacharovová ruský postoj.

Hlavnospravy.sk 19. 8. 2017 (výňatok)

■ Pokračovanie „kauzy Sobibor“

Kauza „Sobibor“, podľa všetkého, naberá na obrátkach. Rozhodnutie medzinárodného riadiaceho výboru nepripustiť Rusko k účasti na budovaní múzea na mieste bývalého nacistického tábora smrti Sobibor vyvoláva nové a nové protesty.

Izraelské médiá pripomenuli, že fašisti zavraždili v Sobibore asi 170 tisíc Židov z Poľska a ďalších krajín Európy (podľa iných údajov, je to až 250 tisícich obetí). Preto mnohí v židovskom štáte nechápu, prečo práve Rusov, ktorí mali najväčšiu zásluhu na oslobodení ľudí mnohých národností a ktorí mali najväčšie obeti, keď oslobodzovali Európu a podobné tábory smrti, sa niekto rozhodol vylúčiť z medzinárodného projektu.

S protestom vystúpili izraelské zväzy veteránov a invalidov druhej svetovej vojny spolu s výborom krajanov. Rázne odsúdili rozhodnutie o tom, že Rusko vylúčili z projektu vybudovania múzea v Sobibore.

„Vynechanie Ruskej federácie z účasti na rekonštrukcii múzea Sobibor je podlou snahou o skreslenie historickej pravdy, že Červená armáda rozhodujúcim dielom prispela k víťazstvu nad fašizmom,“ hovorí sa v spoločnom oficiálnom vyhlásení izraelského Zväzu veteránov druhej svetovej vojny – bojovníkov proti fašizmu, Zväzu invalidných vojakov a partizánov z obdobia vojny s fašistami a Koordináčného výboru krajanov organizácií v Izraeli.

Podľa hlavnospravy.sk, 24. 8. 2017 (krátené)

■ Vedomé poškodenie Pamätníka osloboditeľov v Košiciach

Netradičným spôsobom sa rozhodla pripomenúť si výročie augusta 1968 skupina ľudí okolo dvojice Lorenz-Kalmus.

...strhli z Pamätníka padlým vojakom sovietskej armády kosáky a kladivá a vylepili po pomníku letáky, ktoré oznamujú porušenie zákona propagáciou zločineckého režimu... Kalmus, položil na pamätník kvety. Odôvodnil to tým, že nie všetci vojaci boli bolševici, pretože boli medzi nimi aj židia, či pravoslávni.

Pamätník bol postavený pre vojakov, ktorí padli pri oslobodzovaní Košíc v roku 1945. Stojí ako pripomenka ich obete, a nie je verejnosťou vnímaný ako propagácia komunizmu.

Hlavnospravy.sk, 23. 8. 2017 (výňatok)

■ Neonacisti si pripomínali Hessovo úmrtie

Rudolf Hess, ktorý bol ostatným väzňom v zariadení Berlín-Spandau, spáchal 17. augusta 1987 samovraždu vo veku

(Pokračovanie na str. 4)

Lunter má podporu ďalšej koalície strany

Strana Most-Híd v novembrových voľbách do vyšších územných celkov podporí na post predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) občianskeho kandidáta Jána Luntera. TASR o tom informoval krajský predseda strany László Nagy. Podľa neho práve Lunter má šancu získať dostatočnú podporu voličov BBSK a poraziť súčasného šéfa kraja Mariana Kotlebu.

„Nemali sme ambíciu postaviť vlastného kandidáta, našim zámerom bola podpora najsilnejšieho demokratického protikandidáta Mariana Kotlebu,“ vyhlásil Nagy s tým, že jeho silu potvrdili aj výsledky prieskumov verejnej mienky.

Luntera tak bude podporovať už druhá koaličná strana. O podpore Smer-SD informoval podpredseda vlády a strany Peter Pellegrini vo štvrtok (24. 8.) v Banskej Bystrici. Zároveň vyzval ostatných kandidátov, aby „zvážili, či chcú trieštiť sily, či sa im oplatí ísť do boja, alebo sa zachovajú štátnicky a tak, ako to potrebuje tento kraj“.

„Ešte na začiatku kampane som povedal, že prijmem podporu každej demokratickej politickej strany, pokiaľ bude bez podmienok a stotožní sa s naším programom. So Smerom-SD sme neuzavreli žiadnu dohodu a jeho podpora nebola ničím podmienená.“

Bez ohľadu na osobné pocity a postoje voči strane Smer-SD oceňujem, že dodržala svoje slovo, verejne podporila najsilnejšieho kandidáta a významne tak prispela k tomu, aby sa sily kandidátov netrieštili v boji proti fašizmu v našom kraji,“ uviedol v stanovisku Lunter s tým, že naďalej zostáva nadstranícky a nezávislý kandidát.

Podľa HSR, 25. 8. 2017 (výňatok)

Ústredný archív MO RF odtajnil dokumenty z obdobia VV

Ústredný archív MO Ruska odtajnil takmer všetky dokumenty z obdobia Veľkej vlasteneckej vojny, tajnými zostáva asi len 2000 z 10 miliónov dokumentov, oznámila to hlavná vedecká dokumentaristka Viktoria Kajajeva.

Pár dní predtým boli odtajnené historické dokumenty, týkajúce sa Stalingradskej bitky a v júli 2017 boli uverejnené unikátne dokumenty týkajúce sa oslobodzovania Poľska Červenou armádou.

Podľa vz.ru, 27. 8. 2017

Anályzou DNK príbuzných Adolfa Hitlera sa ukázalo, že medzi jeho predkami mohli byť Židia i Afričania. Uvádzajú to noviny Jerusalem Post odvolávajú sa na výsledky vedeckých prác.

Autorom výskumu boli belgický novinár Jean-Paul Malders a historik Mark

Hitler – „tylárská sviňa“

Vermeeren, ktorí skúmali vzorky slín takmer štyridsiatich ľudí, ktorí boli v nejakom príbuzenstve s nemeckým diktátorom. Bol medzi nimi aj nemenovaný farmár z Rakúska, ktorý je Hitlerovým bratrancom.

Výsledkom analýzy DNK sa ukázalo, že Hitler bol počatý vo vzťahu predstaviteľov tých rás a národností, proti ktorým smerovala jeho ideológia. Dnešní vedci nestrácajú záujem o osobu A. Hitlera a študujú všetko, čo je s ním spojené. Napríklad relatívne nedávno historik z Veľkej Británie na základe skúmania listov a denníkov zistil, že spolubojovníci, ktorí s ním boli na frontoch 1. sv. vojny, ho nazývali „tylárská sviňa“.

Podľa mytopnews.xyz

Na Merkelovú podali Nemci tisíc trestných oznámení

Trestné oznámenia podané voči A. Merkelovej obsahovali z väčšej časti návrhy na začatie trestného stíhania za vlastizradu.

Vyššie tisíc trestných oznámení podali od roku 2015 ľudia na nemeckú kancelárku Angelu Merkelovú za jej postup počas migračnej krízy. S odvolaním sa na štátne

zastupiteľstvo o tom informovali noviny Mannheimer Morgen. Všetky oznámenia boli odložené prokurátormi ako bezdôvodné.

Podľa denníka Mannheimer Morgen pochádza väčšina trestných oznámení z okruhu ľudí blízkyh strane Alternatíva pre Nemecko (AFD), ktorá je známa protiimigračnou rétorikou.

Podľa pravda.sk, 30. 8. 2017

Svetový rating armád sveta

Slovensko je na 74. mieste

Špecializovaná stránka Globalfirepower uverejnila rating 133 najsilnejších armád sveta.

Poradie zostavili vojenský experti, ktorí kalkulovali nielen s počtami zbraní, nielen s ich rôznorodosťou, ale aj s kádrovými počtami vojsk a záloh, s úrovňou financovania vojenského odvetvia, s dopravnou infraštruktúrou, ťažbou ropy a ďalšími faktormi.

Vo výsledku sa ukázalo, že štáty NATO majú aj jeden bonus navyše, a to „teoretické rozdelenie zdrojov“.

Prvé miesto v ratingu obsadili USA, druhé miesto Rusko a tretie Čína. Do prvej desiatky sa ďalej dostali India, Francúzsko, Veľká Británia, Japonsko, Turecko, Nemecko a Egypt.

Ďalej prinášame výňatok zo zoznamu: 11. Taliansko, 15. Izrael, 19. Poľsko, 30. Ukrajina, 32. Česká republika, 42. Rumunsko, 44. Sýria, 49. Bielorusko, 53. Rakúsko, 63. Maďarsko, 67. Bulharsko, 74. Slovensko, 82. Gruzínsko, 83. Srbsko, 95. Litva, 103. Lotyšsko, 110. Estónsko, 113. Slovinsko, 121. Bosna a Hercegovina, 122. Macedónsko.

Celý rating: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp>

– r –

Medzinárodná konferencia

„Nacistická politika voči slovanským národom“

Múzeum SNP v spolupráci s Historickým ústavom SAV a Vojenským historickým ústavom si dovoľuje pozvať vás na medzinárodnú konferenciu „Nacistická politika voči slovanským národom“, ktorá sa uskutoční v dňoch 25. a 26. októbra 2017 v Banskej Bystrici.

Cieľom konferencie je bližšie sa zaoberať vzťahom Nemeckej ríše a jej predstaviteľov k otázke slovanských národov v Európe, či už išlo o krajiny spriatelnené, kontrolované alebo priamo okupované.

Pokiaľ vás uvedené témy zaujali a máte záujem zúčastniť sa konferencie, vyplňte prihlášku a pošlite ju do 8. októbra 2017 na adresu: juraj.lepis@muzeumsnp.sk

Prihláška na: <http://www.vhu.sk/medzinarodna-konferencia-nacisticka-politika-vo-ci-slovanskym-narodom/>

Vhu.sk, 25. 8. 2017

Japonský podpredseda vlády odvolal svoj výrok o Hitlerovi

Podpredseda japonskej vlády Taró Asó v stredu 30. 8. 2017 odvolal svoj výrok z predchádzajúceho dňa, ktorým očividne bránil úmysly nacistického vodcu Adolfa Hitlera.

Vicepremiér Taró Asó, ktorý je tiež ministrom financií, sa tak vyjadril počas prejavu k svojej frakcii zákonodarcov vo vládnjej Liberálno-demokratickej strane. „Neskúmam vaše motívy ako politikov, dôležité sú dosiahnuté výsledky. Hitler,

ktorý zabil milióny ľudí, nebol dobrý, aj keď jeho úmysly boli správne,“ povedal.

V stredu však vyhlásil, že jeho vyjadrenie bolo nevhodné a chcel by ho vziať späť. Podľa vlastných slov chcel povedať, že Hitler bol zlý vodca so zlými úmyslami.

Židovská ľudskoprávna organizácia Centrum Simona Wiesenthala so sídlom v USA výrok označila za „vyslovene nebezpečný“.

Podľa pravda.sk, 30. 8. 2017

Nemecký minister je za odvoz amerických atómových zbraní

Minister zahraničia SRN Siegmur Gabriel sa vyslovil za odvoz amerických atómových zbraní z nemeckého územia, píše noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Už predtým s analogickým vyhlásením vystúpil kandidát na post kancelára SRN od Sociálno-demokratickej strany Nemecka (SPD) Martin Schulz.

„Samozrejme, že som presvedčený, že nakoniec sa podarí dosiahnuť kontrolu nad výzbrojou a odzbrojením. Považujem za správnu inštrukciu Martina Schulza o tom, že nakoniec sa bude musieť hovoriť o likvidácii atómových zbraní aj v našom štáte,“ povedal politik agentúre DPA pred ukončením svojej návštevy USA.

Podľa ria.ru, 30. 8. 2017

„Nacistická babka“ ...popierala holokaust

Na dva roky nepodmienečne odsúdili v pondelok 28. 8. 2017 v Nemecku 88-ročnú popieračku holokaustu Ursulu Haverbeckovú, ktorej nemecké médiá dali prezývku „Nacistická babka“. Obžalovaná bola z poburovania súvisiaceho s jej tvrdením, že vyhladzovací tábor Auschwitz-Birkenau nebol v časech druhej svetovej vojny využívaný na masové vyvražďovanie židov, napísala agentúra DPA.

Pondelkový verdikt prišiel po tom, čo sa Haverbecková odvolala proti rozsudku 2,5 roka nepodmienečne, ktorý nad ňou v novembri vyniesol súd nižšieho stupňa.

Haverbecková, ktorá bola za popieranie holokaustu odsúdená aj v minulosti, skončila tentoraz pred súdom za sériu článkov uverejnených v krajine pravicovom časopise Stimme des Reiches (Hlas ríše), v ktorých popiera existenciu holokaustu a tvrdí, že tábor Auschwitz-Birkenau na území nacistami okupovaného Poľska nebol vyhladzovací, ale len pracovný.

V novembri 2015 poslal Haverbecko-

vú súd v Hamburgu na desať mesiacov do väzenia po zverejnení televízneho rozhovoru, kde hovorila o holokauste ako o „najväčšom a najtrvácnejšom klamstve v dejinách“.

Haverbeckovú opakovane súdili aj predtým, pričom jej trestný register už obsahuje dve pokuty a podmienený trest za poburovanie.

Za verejné schvaľovanie, popieranie alebo zľahčovanie masového vyvražďovania Židov v ére nacistickej Tretej ríše hrozia v Nemecku tresty v rozsahu od pokuty až po päťročný pobyt vo väzení.

Podľa aktualne.atlas.sk, 28. 8. 2017

Oslavy pri obnovenom pamätníku na Krpáčove...

...boli vsutku slávnostné, dôstojné a aj krásne. Pohľad na súčasnosť 73. výročia SNP však hneď prvými slovami tvrdo zreálnil predseda SZPB Pavol Sečkář, keď povedal, že tunajší „poslanci... majú čo robiť, pretože vieme, akú ťažkú chvíľu majú pri pánovi Kotlebovi...“.

Neskôr sa k nemu pridala aj oblasťný predseda SZPB Jaroslav Demjan keď zdôraznil: „Na Slovensku, v povstaleckej Banskej Bystrici, na povstaleckom Horehroní, sú ľudia a politické strany, ktoré neváhajú drzo velebiť fašistický slovenský štát a jeho predstaviteľov a hanobiť SNP

fašistických odbojárov. Práve v ich dobách sa formoval výkvet slovenského vlasteneckého národa!“

Druhú pridala prednostka okresného úradu v Brezne Ingrid Poliaková: „Povstanie, vysoko hodnotené v zahraničí a chápané ako boj proti fašizmu a za slobodu, sa považuje za občiansky akt od-

ženia miest a obcí Horehronia a stredného Rudohoria, starostka obce Predajná Tatiana Čontofalská: „Povstanie je veľkým morálnym dedičstvom tohto národa. Ak však nasledujúce generácie Slovákov nepochopia a neprecítia veľkosť obetí svojich predkov, stratia toto dedičstvo! A hlavne, stratia imunitu voči myšlienkam, ktoré vyvolali 2. svetovú vojnu. Týmto myšlienkam Povstanie povedalo jednoznačne NIE!“

Tohtoročné oslavy na Krpáčove sa však do našich protifašistických dejín zapíšu aj jedným neveselým faktom. Nežúčastnil sa ich totiž už ani jeden priamy účastník protifašistického odboja.

* * *

V rámci osláv boli udelené vyznamenania. SZPB za významnú činnosť pri presadzovaní pokrokových, demokratických a humanitných tradícií, boja za slobodu a proti fašizmu udelil Medailu M. R. Štefánika II. stupňa Jaroslavovi Demjanovi, Medailu M. R. Štefánika III. stupňa Františkovi Budovcovi a čestné uznanie starostke obce Dolná Lehota Viere Hudíkovéj.

Vyznamenania boli aj umelci, ktorí sa podieľali na obnove pamätníka: akademický sochár Stanislav Mikuš, magister umenia Matúš Jančura, magister umenia Andrej

Delegácia ÚR SZPB na čele s P. Sečkářom.

a jeho obe. Pod rúškom rôznych symbolov a inotajov sa správajú ako sociálne cítiaci dobrodinci a záchrancovia Slovenska. Toto predsa nemôžeme akceptovať!“

Tohtoročné oslavy 73. výročia SNP na Krpáčove sa však do našej pamäte zapíšu ďalšími tromi múdrymi myšlienkami: **Prvú rečnicou otázkou vyslovil predseda SZPB P. Sečkář:** „Kým by sme boli, ak by sme si nechali vziať SNP? Kým by sme boli, ak by sme nechali zabudnúť na našich povstaleckých hrdinov? Nebojme sa preto neustále pripomínať nastupujúcim generáciám túto otázku. Lebo aj im hrozí, že sa stanú len neidentifikovateľným ľuďom. My si však želáme, aby zostali hrdým slovenským národom a preto im stále pripomínáme slávne časy našich štúrovcov, legionárov a proti-

vety národa za krivdy páchané na ňom nemeckým fašizmom a jeho pomáhačmi... Národ dokázal, že je národom! Povstali potomkovia Svätoplukových bojovníkov, Jánošíkových hôrných chlapcov, štúrovskej družiny. Národ sa scelil a zakalil...“

S tretou oslovila prítomných predsedníčka regionálneho zdru-

Delegácia ObV SZPB Brezno a B. Bystrica na čele s J. Demjanom a Jánom Pacekom.

Šoka, ktorí umelecky renovovali pamätník na Krpáčove.

Ten je z umeleckej stránky dokončený, v septembri okolie objektu čakajú hydroregulačné práce.

Veľkú zásluhu na renovácii pamätníka má aj Klub výtvarných umelcov... pri SZPB, konkrétne jeho tajomník Ladislav Skrak, ktorému svoju vďaku vyjadril viceprezident Klubu vojenských výsadkárov Slovenskej republiky František Glater.

Mimoriadne krásny bol kultúrny program, do ktorého sa zapojil spevácky zbor Lipka a folklórny súbor Šťastné detstvo. **Vladimír Mikunda**

Čo chýba nápisu na pamätníku v Krpáčove?

Nápis znie takto: Vďaka bojovníkom 2. paradesantnej brigády za pomoc v SNP, za hrdinstvo a obeť, za šťastnú prítomnosť!

Chýba mu historicky objektívna presnosť v názve jednotky, ktorej máme byť za čo vďační. V skutočnosti sa totiž nazývala: **2. čs. paradesantná brigáda v ZSSR.**

Tí, ktorí toto skreslenie pripustili, nielenže urážajú pamiatku našich hrdinských parbrigadistov, ale zároveň strácajú právo na kritizovanie tých, ktorí sa falzifikáciou dejín zaoberajú už dávnejšie, keď zakaždým „zabudlivo“ hlásajú, že našu krajinu oslobodili len akési „vojská z východu“.

* * *

Krpáčovo však verejne dáva na frač tým, ktorí sa hanbia za to, že im slobodu priniesli vojská s červenou hviezdou. Na pamätníku 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR sa takáto hviezda nachádza na viditeľné čestnom mieste.

Keď na pódium nastúpil folklórny súbor Šťastné detstvo.

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 2)

93 rokov. Bolo to v čase keď ho nestrážili vojaci Červenej armády.

V Berlíne chcelo 500–800 neonacistov pochodovať ulicami štvrte Spandau až do lokality, v ktorej kedysi stála väznica – miesto údajnej samovraždy niekdajšieho Hitlerovho zástupcu Rudolfa Hessa spred 30 rokov.

Pochod pravicovým radikálom zablokovala asi tisícka protidemónštrantov. Tí ich prinútili zmeniť trasu.

Podľa slovenskej tlače, 19. 8. 2017

■ EÚ prízvukuje: Európania nesmú zabúdať na zločiny proti Rómom z 2. sv. vojny

Európska komisia pripomenula, že určila 2. august ako Pamätný deň obetí rómskeho holokaustu, aby vzdala hold pamiatke tisícov Rómom, ktorí sa stali obeťami prenasledovania počas druhej svetovej vojny.

Prvý podpredseda EK Frans Timmermans a eurokomisárka pre spravodlivosť, spotrebiteľov a rodovú rovnosť Věra Jourová v spoločnom stanovisku uviedli, že EÚ nesmie zabúdať na tieto neospravedliteľné zločiny proti Rómom.

„Mladšie generácie, pre ktorých sa tieto epizódy zdajú byť vzdialené, by mali túto tragédiu poznať a pochopiť. Prenasledovanie a diskriminácia v Európskej únii nemajú miesto.

Európska komisia zároveň zdôraznila, že vyzýva všetky členské štáty EÚ, aby uznali genocídu Rómom a v súlade s rezolúciou Európskeho parlamentu z apríla 2015 uznávali 2. august ako Pamätný deň obetí rómskeho holokaustu. Dňa 2. augusta 1944 bolo v plynových komorách koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau zavraždených vyše 3 000 Rómom, vrátane žien a detí.

Hlavné správy.sk, 1. 8. 2017

■ V. Mečiar: V akom stave je Slovensko dnes?

– Zoberme si stav obrany štátu. Po druhej svetovej vojne som bol malý chlapec. Vtedy kolovala taká anekdota, že prišiel Hitler za Tisom a sťažoval sa, že mu Rusi zničili veľa lietadiel. Tiso mu hovorí, ja pomôžem, koľko chceš, jedno, dve alebo všetky tri? Tak dnes sme na tom rovnako. Taký pokrok sme urobili pri obrane štátu.

Systém je nepriestrelný v tom, že nebyť alternatívnych médií, nie je priestor pre alternatívny názor. Lebo všetko je režimom zosúladené. Dohodou s oligarchom, majiteľom systému a politickej strany. No a to je aký priestor pre demokraciu?

Niektorí komentátori dokonca hovoria o fašizme.

– Ja by som nepovedal, že je to fašizmus, lebo fašizmus ani presne definovaný nie je. Takže najprv ho treba definovať a potom povedať, kto je fašista. My sme sa teraz ocitli v takej situácii, že ja vám poskytujem rozhovor po tom, čo vás v televízii obvinili, že máte sklony k radikalizmu, lebo ste nesúhlasili s amnestiami. Nuž novinár odsudzuje novinára. To je akosi smiešne. A keď dokážem, že zrušenie amnestií, tak, ako to bolo prijaté, je ústavná lož, tak jediná strana, ktorá sa postavila proti tejto ústavnej lži je Kotlebova ĽS NS. Čiže Kotleba, ktorého považujú za extrémistu, nechce extrém, chce, aby ústava platila. A tí, čo ničia systém, sú spravodliví. Nemáme to trošku prehádzané v hlavách aj v mysli? Veď to je o niečom, čo proste nie je. No a tak sa vraciame k minulosti a kriminalizujeme ju, bez toho, aby sme chápali historické skúsenosti a súvislosti bez toho, aby sme chápali postoje osôb, bez toho, aby sme o tom čokoľvek vedeli. Veď to je len o Mečiarovi. A tak štvrtýkrát čelím trestnému stíhaniu. Za komunistov len raz. Takže nech žije demokracia.“

Eva Zelenayová, hlavné správy.sk, 1. 8. 2017 (vňiatok)

■ Tajný brloh náckov na Záhorí. Na akcie chodia kotlebovci a hitlerovskí fanatici z celého sveta

Na Slovensku nemáme len hudobné festivaly, o ktorých sa píše v každých novinách. Už pár rokov u nás fungujú utajené akcie plné hajlujúcich fanúšikov. V nevelkej dedine na Záhorí sa konajú podujatia, na ktoré sa schádzajú tisíce fašistov z celého kontinentu – od Anglicka po Rusko.

Vystupujú tu zahraniční fanatici aj spevák z Kotlebovej kandidátky. Prepojenia siahajú od mafie po údajného útočníka na Hedvihu Žakovú-Malinovú. A polícia pod vedením ministra Kaliňáka nekoná.

Vňiatok z originálu: https://aktualne.atlas.sk/slovensko/spolocnost/tajny-brloh-nackov-zahori-akcie-chodia-kotlebovci-hitlerovskii-fanatici-z-celeho-sveta.html?utm_source=hp-centrum&utm_medium=box-spravy&utm_campaign=hp990

Slovensko spája protifašistické povedomie

(Dokončenie zo str. 1)

Zamyslieť sa nad budúcnosťou Slovenska „a nedovoliť, aby ho ovládlo zlo“, považuje za dôležité **predseda NR SR Andrej Danko**. V deň Výročia SNP je podľa neho potrebné vzdať úctu všetkým, ktorí stáli na čele povstaleckých vojsk, či sú to generáli Golian, Viest a Vesel alebo (železný) kapitán (Ján) Stanek. „Najväčšiu úctu mám i k osobe **Gustáva Husáka**. Je to nedocenená osobnosť našich dejín.“ Predseda parlamentu odporúča v tento významný sviatok odložiť zbrane, skloniť hlavu, ukázať pokoru a zamyslieť sa nad smerovaním krajiny. „Či má ísť ďalej hašterenie, pretekmi, kto je lepší a horší, alebo sa máme spojiť za hodnoty.“

Predseda vlády SR Robert Fico okrem iného poukázal na to, že Slovensko je jedna z naj-slobodnejších a najdemokratickejších krajín. Je až taká slobodná, že si každý robí čo chce, bez akejkoľvek miery zodpovednosti. Pripomenul však, že sloboda prejavu „nemôže spočívať v tom, že tu bude niekto hajlovať, že tu bude vykrikovať „Na stráž“ a vynášať do nebies Hitlera a jemu podobných fašistov.“

Premiér upriamil pozornosť na 3 odkazy SNP:

- Vážme si mier.
- Pripomínajme si pravdivý obraz o slovenskom štáte – satelite Nemecka, vrátane zverstiev, ktoré napáchali fašisti (vypálené obce, zavraždení ľudia, žiaľ, aj za účasti slovenských prísluho-vačov).

- Vzdajme úctu všetkým účastníkom Povstania, ktorí sa v roku 1944 postavili fašizmu, a to v čase, keď nikto netušil, kedy vojna skončí. Išli do boja a pritom vedeli, že keď ich chytia, budú ich mučiť a popravia.

R. Fico svoj prihovor na počesť 73. výročia SNP ukončil výstižným zvolaním, prepožičaným od Ladislava Novomeského: „*Nech sa tieto činy (hrdinstvo povstalcov – poznámka red.) nestanú len legendami v čítankách, tieto činy sa musia stať chrbtovou kosťou slovenského národa.*“

Podpredseda vlády Rumunska Ion-Marcel Ciolacu vyzdvihol SNP ako prejav hlbokého priateľstva medzi našimi národmi spečatené krvou v spoločnom boji.

K účastníkom osláv sa prihovril **vojnový veterán, brigádny generál Václav Kuchynka** z ČR.

Vojenským významom je SNP 2. najväčšie na svete. Slovenský ľud ním pred celým svetom demonštroval, že nechce mať nič spoločné s fašizmom. „*Prešli desaťročia. Ludstvo, vidiace vlastnú priepasť, stalo sa múdrejším a zodpovednejším?*“

Vyrástla tretia povojnová generácia. Zdalo by sa, že hrozba znovuzrodenia fašizmu a nacizmu musí prejsť do roviny teórie a mravnej časti svetových dejín. Čo však vidíme naozaj? Že snahy o rasovú, národnostnú, náboženskú a kto vie akú sociálnu nadvládu stále žijú a fungujú. Deformujú sa historické fakty. Po celom svete sa rodia hnutia a dokonca aj politické strany, ktoré nielen ospravedlňujú, ale aj vedia zločiny nacistov a fašistov. Nie je to inak ani na Slovensku,“ **pripomenul v prihovore podpredseda Ústrednej rady SZPB Igor Čombor**.

Predseda SZPB Pavol Sečkár na oslavách odovzdal Medailu „Za vernosť“ priamym účastníkom 2. odboja Karolovi Kunovi a Jánovi Chudíkovi, generálnemu riaditeľovi Múzea SNP Stanislavovi Mičevovi, primátorovi Tisovca Petrovi Mináčovi, predsedovi ČSBS Jaroslavovi Vodičkovi, režisérovi

kultúrnych podujatí na oslavách významných výročí Marianovi Čupkovi a predsedníčke Únie žien Irene Belohorskej.

Na oslavy SNP prišli tisíce ľudí z celého Slovenska, vrátane **bývalého prezidenta SR Ivana Gašparoviča**, priami účastníci SNP, predstavitelia štátnej správy a samosprávy, SZPB, 35 zahraničných delegácií a ďalší hostia.

Novinkou tohtoročných osláv bolo slávnostné odhalenie pamätnej lavičky na počesť vojnových veteránov v areáli Múzea SNP. Pamätná lavička, ktorú venovali veteráni ČR vojnovým veteránom SR, je zároveň posolstvom, že sloboda a mier nie sú zadarmo a je našou povinnosťou pokračovať vojakom za prácu, ktorú vykonávajú.

Vladimír Dobrovic
foto autor a Vladimír Mikunda

Čomu sa rečníci vyhli?

1. Jednoznačnému vyjadreniu, že nie partizáni boli hlavnou silou, ktorá sa postavila proti prekročeniu hraníc SR vojskami nemeckého agresora. Ale, že to boli vojaci 1. čs. armády, ktorí si vstupom do boja s Nemcami čestne splnili svoju vojenskú prísahu.

Ten, kto akcentuje len konanie partizánov, pomáha tým, ktorí stavajú SNP do roviny politického puču.

2. Nebyť podpredsedu ÚR SZPB genmjr. I. Čombora, počas 73. výročia SNP by bol utlmený historický fakt o úlohe a pomoci Červenej armády SNP. Veď Povstanie sa plánovalo v súvislostiach pohybu východného frontu, s čím kalkulovali čs. predstavitelia tak v Moskve, ako aj v Londýne. A podľa hlavy II. čl. 3 Vianočnej dohody...

Ak prestaneme vidieť tieto historicky objektívne súvislosti, musíme si postaviť otázku, či by sa SNP bez nich vôbec bolo uskutočnilo?

3. Takmer všetci rečníci spomenuli povolanie nemeckých vojsk na Slovensko nemeckým veľvyslancom H. Ludinom.

Prečo sa však nespomenulo, že požiadavku na okamžité vyslanie vojska na Slovensko vyslal už prezident J. Tiso 23. 8. 1944? Navyše, o deň neskôr 24. 8. 1944 ho cituje v hlásení do Berlína aj Hans Ludin? „...požiadal som nemeckého generála, aby sa postaral o preloženie niektorých nemeckých jednotiek na slovenské územie. Podľa všeobecného názoru môže sa iba rýchlym a energickým zásahom zabrániť ďalšiemu narastaniu činnosti partizánov. Slovenská armáda a bezpečnostné orgány samy toho nie sú v stave. Od prítomnosti nemeckých jednotiek sa dá očakávať nielen bezprostredný a účinný zákrok proti partizánom, ale aj všeobecné upokojenie nemeckého a slovenského obyvateľstva...“

– vmi –

Delegácia SZPB, ČSBS a Únie žien Slovenska.

Prezident SR si podáva ruku s vojnovým veteránom Karolom Kunom.

Vojnovému veteránovi Vladimírovi Strmeňovi pomáhajú kolegyně z OblV SZPB Banská Bystrica.

O chvíľu zaznejú prvé tóny hymny SR.

Pocta na počesť hymny SR.

Vývrcholením bol pochod niekoľkých stovák ľudí podporujúcich Stop fašizmu a neoludáctvu. Na čele sprievodu boli zľava: tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, predseda SZPB Pavol Sečká a predseda OblV SZPB Banská Bystrica Ján Pacek.

Povstaním sa začalo oslobodzovanie Slovenska

Na pietnom akte na **Námestí SNP v Bratislave, 28. augusta 2017, si obeť a hrdinov povstania uctili predstavitelia slovenského politického a verejného života, vrátane predsedu vlády SR Roberta Fica. Spoločne s účastníkmi protifašistického odboja na Slovensku a občanmi položili vence k Pamätníku SNP.**

Tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer v prihovore pripomenul, že SNP nevzniklo len spontánnou účasťou širokých vrstiev nášho obyvateľstva, ale má aj hlboké korene. „Predovšetkým bolo treba sa vyrovnáť na poli bojov práve s fašistickým hitlerovským Nemeckom. ...SNP povzbu-

dilo náš ľud a začalo sa oslobodzovanie Slovenska, ...tu sa začal nový život a položili základy pre budúcu slobodu a rozvoj demokracie.“

Predseda Bratislavského samosprávneho kraja Pavol Frešo povedal, že zabúdanie na takú kapitolu dejín, ako SNP, ve-

die k povrchnému vnímaniu skutočnosti a k vytváraniu priestoru pre extrémizmus a ku spochybňovaniu demokratických hodnôt. „Stáva sa to stále viac a som presvedčený, že budúcnosť ak má byť mierová, demokratická a slobodná, tak sa musí vrátiť k našim spoločným koreňom. To znamená, k boju proti fašizmu, k národnému povstaniu a zápasu za demokraciu, ktorú sme nielen my, ale aj ostatné národy povinné postúpiť,“ poznamenal P. Frešo.

Odkaz SNP nás zaväzuje pripomínať hrdinstvo bojovníkov proti fašizmu najmä mladej generácii, aby sa nenechala zmanipulovať. Musíme ju oboznamovať so skutočnými, pravdivými informáciami o našej minulosti. Táto úloha je v dnešnej dobe obzvlášť aktuálna aj s ohľadom na narastajúci extrémizmus. Bývalý povstalec a neskôr červenoarmejec Ján Chudík v tejto súvislosti varuje pred hrozbou, ktorej v súčasnosti ľudstvo čelí. „Ukazujú sa podobné javy ako v 30. rokoch minulého storočia. Je to veľké nebezpečenstvo.“

–vič–

Zdokonaľovanie seba samého je základným kameňom vývinu a morálneho rozvoja. Frederike Ryder

Prečo v Čiernom Potoku oslavujú SNP už začiatkom augusta?

Pretože, ako hovorieval náš občan brigádny generál Imrich Gibala, odpor voči okupantom bol svetielkom v tuneli a na jeho počesť sme ako novozriadená ZO SZPB (2005) začali koncentrovať na august celý rad podujatí. Napríklad 7. augusta sme mali už 12. ročník dobrovoľného darčovstva Kvapka krvi SNP.

Pietny akt konferoval bývalý redaktor Rádia Regina B. Bystrica Fedor Mikovič, ktorý prečítal ospravedlňujúce listy pozvaných hostí prof. Zoe Klusákovskej-Svobodovej a zasluhujúceho umelca Juraja Sarvaša, no privítal výročie červenoarmejca plk. v. v. Ladislava Sládeka z R. Soboty a priameho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

Poznávajú a uchovávajú tradície predkov

Už po 14-ty krát sa (víkend 18.–20. 8.) v obci Jarabina konal trojdňový festival slávnosti zvykov a obyczajov. No niesol sa nielen v duchu folklóru, ale aj spomienok na historické udalosti súvisiace so 73. výročím SNP.

Najskôr sa na miestnom amfiteátri prezentovala miestna folklórna skupina POLANA a deti zo základnej školy, no privítali sme tu aj finalistov folklórnej šou ZEM SPIEVA – skvelého tanečníka Petra Vajdu a speváka so zlatom v hrdle Štefana Šteca.

Sobotu sme otvorili výstavou fotografií Magdalény Kolenčovej a nasledoval pietny akt pri pomníku padlých v Parku mieru. Zúčastnili sa ho predsa ObV

SZPB v Starej Ľubovni Václav Homišan s podpredsedom Ladislavom Šlachetkovským a tajomníčkou Annou Majchrovičovou.

V Homišan všetkým prítomným pripomenul udalosti ozbrojeného vystúpenia slovenských povstaleckých jednotiek počas 2. svetovej vojny. Spomínal aj mená našich občanov, ktorí pôsobili v partizánskych skupinách a pomáhali v partizánskej činnosti. A taktiež to, že začiatkom augusta 1944 bol v Jarabine za-

ložený partizánsky oddiel ZA-RJA, v ktorom pôsobili muži aj ženy z okolitých obcí a sovietski zajatci, ktorí zutekali zo zajateckých táborov.

Po pietnom akte sme sa všetci zapojili do sprievodu obcou, kde sa na jednotlivých stanoviskách prezentovali ukážky tkáčskeho remesla a ponúkali sa pokrmy tradičnej jarabinskej kuchyne.

Na záver sa v hlavnom kultúrnom programe predstavili Poddukelský umelecký ľudový súbor z Prešova a Ľudová hudba Stana Baláža z Raslavíc.

Zaneta Štefaniková, ZO SZPB Jarabina (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

55. ročník futbalového turnaja o Putovný pohár kpt. Miloša Uhra

Na ihrisku v Hrnčiarovom spoločne TJ Lubina kopanice, OcÚ Lubina a MOS Miškech Dedinka usporiadali s podporou TSK už 55. ročník futbalového turnaja o putovný pohár kpt. Miloša Uhra.

Čestný prezident TJ Lubina kopanice Milan Dunajčík na turnaji privítal mnohých hostí, osobitne prednostku OcÚ Lubina a tajomníčku ObV SZPB Nové Mesto nad Váhom Simonu Štepanovicovú, ktorá vyzdvihla jednak tento jubilejný ročník, ale aj iniciatívu zakladateľov turnaja. Lebo práve oni ho spojili s odkazom SNP.

Podľa akcie však patrí aj futbalovým mužstvám, verným fanúšikom, sponzorom a všetkým

tým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zaslúžili, že hold kpt. Milošovi Uhrovi a jeho spolupojovníkom pochovaným na vrchu Roh sa tu vzdáva každoročne.

Vyhodnoteniu turnaja bol prítomný aj podpredsa ObV SZPB v Novom Meste nad Váhom Kamil Krištofik a členovia oblastného výboru Jozef Dvorčiatk a Emil Janovic, ktorí odovzdali pamätnú medailu kpt. Miloša Uhra prezidentovi TJ Lubina a členovi ZO SZPB Lubina Milanovi Dunajčíkovi. Spoločne so S. Štepanovicovou potom odovzdali mnohým zaslúžilým športovcom a organizátorom pamätné listy.

Vítaním 55. ročníka sa stal FK Bradlan Brezová.

Wiliam Solovič, snímka autor

Zľava: J. Dvorčiatk, S. Štepanovicová, K. Krištofik, Bohuslav Repta, Lubomír Dunajčík, M. Dunajčík, Dušan Gulán st., Ján Slávik, E. Janovic, Viliam Haruštiák, Branislav Znachor, Ján Jarábek.

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

meho účastníka SNP Jána Debnára z Revúcej a ďalej predsedu SZPB P. Sečkára, predsedu ObV SZPB z R. Soboty Pavla Brndiara, podpredsedu Klubu generálov SR Petra Vojteka, viceprezidenta Klubu vojenských výsadkárov SR a majstra športu Františka Glatera a ďalších. Na stretnutie s priami-

„Vlastenectvo z Kukorelliho priamo vyžarovalo“

Tak, ako po iné roky, aj 24. augusta tohto roku si členovia SZPB v Bratislave uctili pamiatku Ľudovíta Kukorelliho, náčelníka štábu partizánskej brigády „Čapajev“, pri jeho pamätníku v mestskej časti Bratislava Ružinov.

Na pietnej spomienke, ktorú spoločne usporiadali ZO SZPB č. 7 a 9 a ktorá bola venovaná všetkým padlým povstalcem v SNP, sa zúčastnili aj starosta mestskej časti Bratislava Nové Mesto Rudolf Kusý a zástupca starostu Ružinova Marián Gajdoš.

Bývalá, vtedy len päťnásťročná partizánka Anna Daňová-Bergerová pôsobila v brigáde „Čapajev“ ako ošetrovatelka a spojka. V príhovore vyzdvihla zodpovednosť „nášho Martina“ (tak vtedy Kukorelliho volali), ako aj jeho náročnosť k sebe

Po stopách 2. sv. vojny v Pardubickom kraji

ZO SZPB Zlatá Baňa – Sekčov s nefinančným sponzorstvom predsedu VÚC Prešov a SAD Prešov zorganizovala poznávací zájazd do Pardubického kraja po stopách 2. svetovej vojny.

Prečo práve do Pardubického kraja? Pretože náš kraj má s ním dlhodobú partnerskú spoluprácu. Navštívili sme bývalú budovu Gestapa v Pardubiach (súčasné sídlo krajského úradu) a dozvedeli sme sa, ktorí vlastenci tam skonali. Potom to boli Ležáky, kde boli popravení členovia odboja, obsluha vysielačky a parašutistická skupina Silver A, ktorí spáchali atentát na Heydricha a odkiaľ boli odvečené ležácke deti. Mimochodom, ich fotky sme videli na Zámoku – Laryschovej vile. Uctili sme si ich pamiatku položením venca. V obci Králiky, v časti Tvrzí Húrka, sme videli bunker KS-14 „Cihelna“. Známý je aj tým, že sa tu dobrovoľne zastrelil čatár Arnošt Hrada, pretože odmietol splniť rozkaz na jeho opustenie po Mnichovskom diktáte.

Dostali sme sa aj do štátneho archívu

fašizmus,“ zdôraznila A. Bergerová. Predsedníčka 9. ZO SZPB Ružinov Margita Kováčová vyzvala prítomných, aby odkaz SNP naďalej šírili a získavali preň aj ostatných občanov, pričom venovali pozornosť najmä mladšej generácii.

Odhalenie pamätníka v Krásnej Vsi

Pomník 13-tim partizánom Partizánskej brigády Jana Žižku, ktorí padli v boji proti nemeckým fašistom začiatkom októbra 1944 a boli pochovaní na cintoríne v Krásnej Vsi, zrekonštruovala obec za pomoci občanov, hlavne J. Znášika a (?) Filina. K obnove prispel aj TSK.

i ostatným. Jeho ľudskosť v prístupe bola cenná najmä v ťažkých chvíľach presunu partizánskych oddielov v náročných bojových podmienkach. „Sloboda bolo treba ťažko vybojovať“. Vlastenectvo z Kukorelliho priamo vyžarovalo, chcel čo najskôr poraziť

fašizmus,“ zdôraznila A. Bergerová. Predsedníčka 9. ZO SZPB Ružinov Margita Kováčová vyzvala prítomných, aby odkaz SNP naďalej šírili a získavali preň aj ostatných občanov, pričom venovali pozornosť najmä mladšej generácii.

– vič –

Na spiatocnej ceste sme sa zastavili pri českom Národnom pamätníku 2. sv. vojny v Ostrave-Hrabyni, kde sme si uctili červenoarmejcov a príslušníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorí padli počas Ostravsko-opavskej operácie. Celkovo sme počas nášho zájazdu položili na rôznych miestach 8 venov. P. Pulík-Hreha st., predseda ZO SZPB Zlatá Baňa – Sekčov a Vlastimil Matouš, snímka P. Pulík-Hreha ml.

Slávnostného odhalenia sa zúčastnil predseda TSK Jaroslav Baška, ktorý sa stretol s miestnymi občanmi v kultúrnom dome. Delegácia ObV SZPB s nimi besedovala o bojiach v SNP, ku ktorým patril aj boj PBJŽ pri Motešiciach na Letnom majeri. Ján Holčík

ZO SZPB Turany na Slavíne

Tematický zájazd zorganizoval pre svojich členov predseda Emil Pohánka. No pridalo sa k nim aj niekoľko odbojárův zo Sučian.

Na Slavíne sme si padlých červenoarmejcov pripomenuli položením venca, zapálením sviečky a minútou ticha.

Potom sme navštívili Bratislavský hrad, hrad Devín a na záver symbol samostatnosti a slobody nášho národa Mohyly na Bradle. Tu sme si vencom uctili zásluhy M. R. Štefánika. Danuša Pročková, snímka Ctibor Procha

V Rudne n. Hronom opäť o Putovný pohár SNP

Už 23. ročník tejto súťaže na počesť 73. výročia SNP zorganizovala MO SZTŠ Rudno nad Hronom.

V nedeľu 13. augusta si na strelnici Jamina v Rudne nad Hronom preverili schopnosti 15-ti strelci zo šiestich organizácií. Strieľalo sa z malokalibrovej pušky 30 rán ležmo.

V kategórii žien vyhrala Elena Šinkovičová (MO SZTŠ Rudno n. Hr.), medzi dorastencami, kadetmi, juniormi a mužmi Patrik Jány (representant SR z Dukly Banská Bystrica). Medzi seniormi (46–59 roční) to najviac išlo Ivanovi Bublákovi (ŠSK Turany) a nad 60 rokov Antonovi Kuklovi (MO SZTŠ a ŠSK Žarnovica).

Absolútnym víťazom sa opäť stal Patrik Jány, ktorý si tým udržal Putovný pohár SNP. Ak vyhrá aj budúci rok, putovný pohár mu zostane už natrvalo. Jozef Plecha (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Vítazi jednotlivých kategórií (zľava) P. Jány, I. Bublák, A. Kukla a E. Šinkovičová.

Trebišovčania v Nyíregyháze

Po nadviazaní kontaktu medzi odbojarmi v Szabolcsko-satmársko-berezskej župe v Maďarsku a predsedníctvom oblastného výboru SZPB v Trebišove, nám prišla pozvánka na návštevu od župného predsedu Pál Zoltána a župného tajomníka Birta Sándora.

Trebišovskí odbojárů pri pomníku 12 tisíc padlých.

Cestovali sme tam koncom júla a ako prvé sme za značnej pozornosti domácej verejnosti položili veniec k pomníku (z roku 1991), ktorý je venovaný 12000 padlým spoluobčanom z tohto dnes 117 tisícového mesta.

O vývoji ďalšej spolupráce boli poverení za nás rokovať oblastný tajomník Milan Malý a člen oblastného výboru Ladislav Lippai, ako tľmočník. Na tomto stretnutí sme zistili, že nás rozdeľuje len spoločná hranica, no nie názory. Maďarskí odbojárů nám závidia naše zväzové štruktúry, čiže to, čo im chýba. Pochopiteľne, že noví odbojárů druhovia boli nami do Trebišova pozvaní aj na oslavy 73. výročia SNP. – mu –

Oslavy SNP so 40-ročným festivalom

73. výročie SNP v okrese Stará Ľubovňa sme si tohto roku začali pripomínať v obci Čirč už 13. augusta.

Po svätej omši, počas pietneho aktu pri pomníku padlým, sa k spoluobčanom prihovoril starosta Michal Didík. Potom sa pochod občanov vydal k miestnemu amfiteátru, kde sa začal už 40. ročník festivalu ľudových piesni a tanco v okrese Stará Ľubovňa, Kežmarok a Vranov nad Topľou. V amfiteátri sa pred festivalom občanom Čirča prihovoril predseda ObV SZPB Václav Homišan, ktorý vyzdvihol úsilie tunajších rodákov v SNP a ich pomoci partizánom brigády Čapajev, brigády pplk. Ivana Zolotara, partizánskeho zväzku Alexander Nevský či brigády Gottwald, operujúcich pod Minčolom v Čergovskom pohorí. Oblastná tajomníčka Anna Majchrovičová v neformálnej besede zase ocenila prínos obce a vzdelávacích inštitúcií pri práci s mládežou na pochopenie významu SNP v súčasnosti. – vič –

Svedectvo z archívov – Nemeckí vojaci znásilňovali bezbranné ženy

Prešov, 9. august 1944

Ministerstvo národnej obrany
zprav. oddel.
Bratislava

Vec: Nemecké vojsko – neprítožnosti

Hlásim:

1/ Podľa zprávy žand. stanice v Humennom prišli do Humenného dňa 2. 8. 1944 od Kochanoviec príslušníci nemeckej armády, a to oddiel pancierovej zbrane Pz.Regt.2.Inst. Komp. a ubytovali sa cez noc z 2. na 3. augusta 1944 v obci Valaškovce okr. Humenné, ktorá obec tesne susedí s Humenné.

Vojaci tejto jednotky vo večerných hodinách sa značne poopíjali v miestnych hostincoch v Humennom a začali vyvádzať po meste Humenné krik, klopanie na obloky, dobýjanie sa do domov, takže musely hliadky tunajšej žandárskej stanice zakročiť voči týmto skupinám vojakov, poukázať ich na záverečnú hodinu, čo potom uposlúchli a odišli do svojich ubikácií.

Z týchto vojakov však 12-ti odišli asi o 23. hod. do cigánskeho tábora, ktorý sa nachádza za mestom Humenné vo vzdialenosti asi 3 km, kde začali strieľať, násilím otvárať dvere domčekov, vnikali do izieb, pričom sa pokúšali znásilňovať ženy a nakoniec dve ženy aj znásilnili.

Poškodení udávajú toto:

Cigánsky vajda Michal Tokár z Humenného, cigánska osada, udáva, že dňa 2. augusta 1944 asi o 23.30 hod. prišli do cigánskeho tábora v Humennom dvaja nemeckí vojaci na stred osady. Keď ich zbadali cigáni, povychádzali von z izieb aj so ženami, ovšem len niektorí z cigánov. Jeden z týchto dvoch vojakov prišiel k 17 ročnej cigánke M. K., začal ju objímať a bozkávať. Táto začala kričať a sa brániť, načo vybehlo von viacej osôb a medzi nimi aj cigánsky vajda Michal Tokár. Pýtal sa nemeckých vojakov, že čo chcú, alebo či majú hlad. Keďže na toto jeden z nemeckých vojakov iba prikývol hlavou, doniesol cigánsky vajda jeden chlieb a udené mäso-bravčové, do domku Andreja Jakuba, kde nemeckí vojaci medzi tým časom už vošli bez vyzvania. Tam jeden z nich ostal stát a druhý si sadol a jedol bravčové a chlieb. Keď sa najedol, pýtal od vajdu vodu a po vypítí tejto sa oba vojaci vzdialili na dvor a odtiaľ na stred cigánskej osady, kde začali strieľať. Kde strieľali, t.j. ktorým smerom to udať nevie. Vystrelili celkom asi tri alebo štyri ráz a hneď na to prišlo ďalších 10 vojakov. Všetci sa potom porozchádzali po cigánskej osade a začali sa doberať do uzamknutých domčekov a kričali slovami „Fink, Fink“. Cigáni zo začiatku mysleli, že sa takto zabávajú, ale keď videli, že nemeckí vojaci už viacej dverí násilne otvorili tým, že vytrhli skobu zámku a takto

dvere uvoľnili, začali z domov utekať do blízkeho lesa. Takto násilne pootvárali všetky domčeky v cigánskej osade.

Pri vypočutí jednotlivých osôb bolo zistené toto:

J. P. vo veci udáva: V noci som počul veľký krik a hneď na toto vytrhli na mojom domčeku z dvier skobu od zámku. Do izby mi vošli dvaja nemeckí vojaci a pýtali sa slovami /freilein/. Doma som bol ja, manželka a nevlastná dcéra. Nemeckí vojaci, ihneď jak vošli do izby, nasadili mi pištole na prsia a niečo viacej kričali. Potom keď som videl, že iste chcú vziať ženu, alebo dcéru, pokúsil som ich brániť tým, že som ich prosil, aby odišli, ale oni ma chytili za plecía a vyhodili ma z izby von. V izbe som počul veľký krik, ale brániť som ich už nemohol. Manželka mi potom hovorila, že ona sa veľmi bránila a preto ju pustili, ale chytili dcéru a ju viacrás znásilnili. V izbe sa zdržali asi hodinu.

A. P., 57 ročná, manželka J. P. udala: Keď nemeckí vojaci vošli do izby a vyhodili môjho manžela z izby, ihneď ma chytili, začali mi dvíhať sukne nahor a jeden z nich si vybral pohlavný úd a chcel so mnou súložiť, čomu som sa ja len bránila. Keď ale zbadali, že v izbe je aj dcéra, hneď ma pustili a chytili ju. Ja som toho využila a ušla som z izby von na dvor.

Dcéra A. P., 20 ročná, R. M., udala pri vyšetrení toto: Keď vošli nemeckí vojaci dnu do izby a ohrozovali môjho nevlastného otca pištoľou, som sa v izbe ukryla. Sama neviem, že ako ma vojaci videli a chytili. Jeden mi držal ruky, vyložil ma na posteľ a druhý si vybral pohlavný úd a násilne so mnou súložil. Keď bol so mnou hotový, tak podržal ma a zase ten druhý to isté robil so mnou. Keď ma potom pustili, tak som z izby ušla do lesa a vrátila som sa domov až ráno, keď som videla, že v osade niet nemecké vojsko.

B. B., 22 ročná, udáva toto: Som sama doma a u mňa spala moja tetka. Naraz som počula, že niekto trhá dvermi a hneď potom vošli dnu dvaja nemeckí vojaci. Bez jedného slova ma chytili za ruky, vytiahli ma na dvor a odtiaľ ma odniesli na rukách do domu Goroľa, kde sa už nik nenachádzal. Tam ma položili na posteľ, zapchali mi rukou a nejakou handrou ústa, aby som nemohla kričať. Jeden ma držal za ruky na posteli a druhý sa vyzliekol z kabáta a nohavíc, potom si ľahol na mňa, rozťahol mi nohy a násilím mi pchal pohlavný úd do mojej pohlavnej čiastky. Keď sa pohlavne odbavil, podržal ma zase on, pripravil

sa druhý nemecký vojak a zase previedol so mnou to isté čo prvý.

M. P., 28 ročná, udáva toto: Zobudila som sa na veľký krik a naraz som videla, že v izbe sú dvaja nemeckí vojaci. Títo, keď ma zbadali, ihneď ma chytili za ruku, prevalili ma pres posteľ, zdvihli mi sukne a držali ma za ruky a nohy. Jeden z nich potom vybral pohlavný úd, ľahol na mňa a chcel ma znásilniť. Ja som sa im predsa len vytrhla, keď som už cítila, že pohlavný úd vojakom mám v mojej pohlavnej čiastke a podarilo sa mi vyskočiť z izby. Ušla som do lesa a čo bolo ďalej, neviem.

Ďalej sa pokúsili ešte znásilniť A. M., I. M., A. D. a iné cigánky v cigánskej osade, ale bolo im zabránené v tomto počínaní chlapmi ich rodín, ktoré napokon, keď sa oslobodily, taktiež ušli do blízkeho lesa.

Všetci príslušníci cigánskej osady udávajú shodne, že nemeckí vojaci neboli v nejakom opilom stave, ale iba veselej nálady, ba možno povedať, že celkom striezvi. Celá vec však ľud dost' značne pobúrila.

Ktorí vojaci to boli, to menovite nebolo možné zistiť, nakoľko žandárska stanica Humenné sa o veci dozvedela až dňa 3. august 1944 vo večerných hodinách, kedy vec oznámil cigánsky vajda.

Celé šetrenie bolo vykonané v prítomnosti Wermachtsstreifendienst z Humenného Hpt. Schnitza a jeho podriadených, ktorí vo veci okamžite zakročili a urobili patričné opatrenia za tým účelom, aby páchatelia boli vzatí k zodpovednosti.

Pancierový oddiel Pz.Regt.2.,Inst.Komp., odišiel ihneď dňa 3. 8. 1944 o 8. hod. z Valaškoviec vo smere po ceste na vlastnej ose z Humenného na Prešov. Kde sa teraz nachádza, to nebolo možné zistiť.

2/ Podľa zprávy žand.stanice v Slov. Raslaviciach, okres Bardejov, oznámila dňa 3. 8. 1944 Helena Rančíková z Hertníka čd. 6, okres Bardejov, hliadke tunajšej žandárskej stanice toto: „Dňa 2. augusta 1944 prechodne v obci Hertníku, okres Bardejov, nocovali nemeckí vojaci. Taktiež do môjho bytu mi dali na noc 3 Ukrajinky a do maštale 8 koní. Keď sa o týchto ženských dozvedeli naši vojaci, ktorí sú t.č. ubytovaní v obci Osikove, okres Bardejov, prišli za nimi a tiež prišli aj miestni mládenci a začali sa v mojom byte s nimi baviť /hrali na husliach a tancovali/ a bavili sa takto s nimi až do 23. hodiny. Potom odišli spať. Asi o 2. hod. prišli do môjho domu 5 nemeckí dôstojníci a začali búchať na okno a volať, aby som im otvorila. Keďže som sa bála ísť otvoriť dvere, poslala som môjho manžela. Tento im otvoril a títo vošli do izby a hneď išli ku mne k posteli – proti mne traja namierili automatické pištole – a pýtali sa

ma, kde sú partizáni, ktorí k Tebe chodia. Keď som nevedela o žiadnych partizánoch, tak som im povedala, že neviem, kde sú a že ku mne žiadni nechodia. Toto mi nechceli uveriť. Na to ma jeden z týchto nemeckých dôstojníkov stiahol z postele na zem, začal ma kopat' do zadnej časti tela a priložil mi na čelo pištoľ a pýtal sa ma, že kde sú partizáni. Na to druhý mi tiež z týchto priložil pištoľ k lícu a vystrelil mi vedľa líca do steny. Čo pamätám, som po výstrele spadla na zem do bezvedomia. Po krátkej chvíli som sa prebrala a potom ma odviedli aj s mojím manželom na dvor kaštieľu v Hertníku a tam mi povedali, že tu ma zastrelia, aj môjho manžela, keď im nepoviem, kde sú partizáni. Tam ma nechali aj s mojím manželom až do 6 hodiny ráno na ľavici sedieť a potom nás pustili domov.

Pri príchode do obce dňa 2. augusta 1944 dal si zavolať veliteľ transportu starostu obce, ktorému nariadil, aby im obec dodala krmivo pre kone, počtom asi 150 koní. Občania naznášali na výzvu starostu obce sena, d'ateliny pre kone nemeckých vojakov. Za dodané seno a d'atelinu, nemeckí vojaci nechceli občanom nič zaplatiť.

Dňa 3. augusta 1944 oznámila na žandárskej stanici v Slov. Raslaviciach Mária Vaškova zo Slov. Raslavíc, že nemecké vojsko, ktoré ide smerom od Prešova na Bardejov a ktoré pri strážnom domku č. 10 mieni prenocovať, odniesli z jej poľa niekoľko snopov pšenice do svojich aut.

Dňa 5. augusta 1944 oznámil na žandárskej stanici v Slov. Raslaviciach Ján Timko, roľník z Uh. Raslavíc, že nemecké vojsko, ktoré išlo smerom od Bardejova na Prešov na vozoch po štátnej hradskej, vraj prinútili niekoľko občanov, ktorí na poli žali obilie, aby im títo nakosili d'ateliny a trávy pre kone. Keď im títo nútene nakosili d'atelinu a trávu, potom túto naložili na svoje povozy a odišli preč, t.j. po štátnej hradskej smerom na Prešov.

Útvar, ku ktorému títo vojaci patrili, nepodarilo sa zistiť. Bolo zistené iba toľko, že prišli od Bardejova a odišli smerom na Prešov.

Dostane: MNO-zprav. oddel.

Na vedomie: Arm.vel.-2.odd., EZO, ÚŠBO a Nem. obr. dôst.-Prešov.

Ho.

Prednosta zprav. oddelenia:

(Podpis prekrýva jeho hodnosť a meno – po-
známka red.)

Poznámka: Dokument je prepísaný v pôvodnom znení, bez jazykovej úpravy. Mená žien, ktoré sa stali obeťou fyzického násillia redakcia Bojovníka upravila len na ich iníciaľky.

Prípravil: Jozef Bystrický z VHU

Miranda rozpráva príbeh Rómov počas holokaustu

Putovnú výstavu otvorili v Múzeu holokaustu v Seredi symbolicky 2. augusta, na ktorý pripadá Medzinárodný deň spomienky na holokaust Rómov.

Osud Mirandy, mladej Rómky zo Slovenska, zaujal fínskeho kultúrneho kancelára Veijsa Baltzara, ktorý sám pochádza z rómskej rodiny. Ako symbol utrpenia počas druhej svetovej vojny teraz preniká do sveta prostredníctvom putovnej výstavy.

Napriek tomu, že Rómov stihol rovnaký osud ako židov, ich príbehy zostali v ústraní. Podobný osud prežila aj slovenská Rómka Miranda, ktorá sa ocitla v Osvienčime. Jej skutočný príbeh je teraz hlavnou esenciou výstavy Miranda – cigánsky holokaust, ktorá prejde

celkovo dvadsiatimi krajinami.

Prezident asociácie a zároveň kurátor výstavy Baltzar sa hrdo hlási k cigánskym koreňom a identite svojich predkov. Príbeh Mirandy, ktorú spoznal v roku 2001 vo veku 80 rokov, je mu preto veľmi blízky.

„Veľa som cestoval a stretol som mnoho cigánov, ktorí prežili druhú svetovú vojnu. V Česku som spoznal Mirandu. Ja som si ju nevybral, ona si vybrala mňa,“ vyznáva sa pre denník Pravda.

Baltzar pripomína, že kľúčové je podanie Mirandinho svedectva tak,

ako ho ona sama preživala. V jej príbehu nie sú podstatné roky či miesta. Množstvo faktov človeka podľa jeho slov len zahľucje.

Miranda sa narodila do mnohočetnej kováčskej rodiny. Odkedy sa nacistické hliadky objavili pred ich malým murovaným domom prvýkrát, jej príbeh naberal každú chvíľu iný smer a bol plný zratov. Preživala ich najmä v spoločnosti mladšej sestry Amandy. V čase, keď začali ich útrapy, mala Miranda asi 14 rokov, Amanda približne 12.

Niekoľkokrát dievčatá odviedli a naložili do dobytčích vagónov. Transportu do Osvienčimu sa napo-

kon nevyhli. „Strávili tu takmer dva roky, približne do roku 1944. Po vojne sa ich osudy rozdelili. Svoju sestru našla Miranda po mnohých rokoch v cigánskom gete na východe krajiny,“ hovorí Baltzar. Z ich rodiny nikto iný neprežil.

„Aj napriek strastiam, ktoré prežila, si Miranda po vojne zachovala pokojný optimizmus. Hoci nebola vzdelaná, bola veľmi inteligentná. Jej myslenie, prežívanie a rovnako aj rozprávanie bolo trojdimenzionálne. To bolo na nej unikátne a to na mňa urobilo obrovský dojem,“ popisuje fínsky kultúrny kancelár.

Miranda je symbolickým zosobnením tragédie európskych Rómov. Jej výpoveď pripomína všetky

rómske obeť počas druhej svetovej vojny. „Celú výstavu treba brať ako umelecké dielo. Baltzar vedľa seba dáva rôzne obrazy z histórie Rómov, dáva ich do kontextov, ktoré majú človeka prinútiť zamyslieť sa,“ pridáva kurátorka múzea Lucia Lencěšová. Putovná výstava bude v sereďskom múzeu pol roka, potom sa presunie do Budapešti.

Symbolický jej aj dátum otvorenia výstavy. V noci z 2. na 3. augusta 1944 bolo v Osvienčime plynom zavraždených takmer 3 000 Rómov vrátane starcov, žien i detí. Predpokladá sa, že v Osvienčime stihol rovnaký osud približne 21-tisíc Rómov z celej Európy.

Podľa pravda.sk, 2. 8. 2017

Predvolanie nášho veľvyslanca kvôli Sobiboru

Ruské ministerstvo zahraničia predvolalo veľvyslancov krajín, ktoré podporili rozhodnutie pokračovať v projekte obnovy múzea v nacistickom tábore Sobibor bez Ruska. Oznamovala na brífingu hovorkyňa MZV RF Maria Zacharova.

V tábore smrti Sobibor sa cez vojnu uskutočnil jediný úspešný útek, ktorý organizoval dôstojník Červenej armády Alexander Pečerskij (14. 10. 1943). „Vyvoláva rozpaky, nepochopenie a údiv, s akou ľahkosťou krajiny, ktoré sa nestali našimi partnermi v danom projekte – Holandsko, Slovensko a Izrael, zdôrazňujem – Izrael – zmenili svoju pozíciu voči ruskej účasti...“

V tejto súvislosti bolo nutné na MZV RF pozvať vedúcich diplomatických misí zmienených krajín v Moskve na vážny rozhovor a na podanie vysvetlenia. Svedomie predsa musí existovať,“ vyhlásila M. Zacharovová.

Podľa jej slov Rusko bolo predtým ubezpečené na rôznych úrovniach, že sa zúčastní na projekte obnovy múzea. Ono na oplátku potvrdilo, že je pripravené podieľať sa na financovaní obnovy múzea. „Rozhodnutie medzinárodného výkonného výboru zodpovedného za výstavbu obnoveného múzea na mieste bývalého nacistického tábora smrti Sobibor nepripustí Rusko k účasti, je neslýchaným aktom historickej amnézie,“ opätovne zdôraznila M. Zacharovová ruský postoj. * * *

Tábor smrti Sobibor na území Poľska fungoval od marca 1942 do konca roku 1943. Podľa posledných údajov historikov fašisti tu zavraždili okolo 170 tisíc Židov z Poľska a ďalších krajín Európy, rôzne iné odhady hovorili o 250 tisíc židoch.

Rusko bolo pozvané, aby sa zapojilo do projektu obnovy múzea – pamätného miesta v Sobibore – v roku 2013. Projekt, ktorého iniciátormi boli Poľsko, Izrael, Holandsko a Slovensko, predpokladá postavenie nového memoriálu, vybavenie múzea, ako aj vybudovanie príslušnej infraštruktúry.

V júli 2017 však bolo Varšavou oznámené, že na zasadnutí Medzinárodného výkonného výboru projektu, ktoré sa konalo 12. a 13. júna, bolo prijaté rozhodnutie pokračovať v spolupráci v pôvodnej zostave, teda bez Ruska. Ruské MZV na to vyjadrilo

sklamanie a nazvalo svoju neúčast' na projekte „amorálnym z hľadiska historickej pravdy“. Zacharova spresnila, že v Rusku sa to považuje za nehorázne.

Hlavným organizátorom a vodcom úspešného povstania a následného masového útoku židov zo Sobiboru bol dôstojník Červenej armády Alexander Aronovič Pečerskij. Rozsiahly rozhovor s ním v roku 1980 urobil Thomas „Toivi“ Blatt, ktorý je aj autorom knihy *From the Ashes of Sobibor*.

„Je úplne jasné, že účasť na pietnych slávnostiach vôbec nemôže nahradiť plnohodnotnú účasť na práci výboru, ktorý bude mať vo svojej kompetencii vytvorenie koncepcie budúceho pamätného komplexu, ako aj organizáciu prác na jeho mieste a kontrolu financovania. Rusko k účasti na projekte nepripustí s tým, že s veľkým ospravedlňovaním odvolali predtým poslanú pozvánku, hoci z našej strany sme opakovane vyjadrili ochotu prispieť (a to aj značnou finančnou sumou) k výstavbe pamätného komplexu, ktorý by zvečnil pamiatku obeť tejto hitlerovskej „fabriky smrti“, o to viac, že k zániku tábora viedol hrdinský čin príslušníka Červenej armády,“ podčiarkla.

„Oficiálny postoj Varšavy nás až tak veľmi neprekvapil, na ten sme si už zvykli. Jej rusofóbska politika a snaha o protiruský historický revizionizmus sú všetkým dávno známe... Ak mám

byť úprimná, nefalšované počudovanie a údiv v nás však vyvoláva to, ako ľahko Holandsko, Slovensko a Izrael, teda krajiny, ktoré mali byť našimi partnermi v rámci uvedeného projektu, zmenili svoje stanovisko ohľadne ruskej účasti.“

Po mnohé roky sme na všetkých úrovniach, a to aj na oficiálnych, počúvali ubezpečenia, že zásluha Červenej armády na víťazstve nad fašizmom je nepopierateľná. Ubezpečovali nás, že určite budú podporovať našu účasť na projekte obnovy múzea. A k čomu sme sa dopracovali?“ Položila si takmer rétorickú otázku.

„V tejto súvislosti sme boli nútení pozvať si na Ministerstvo zahraničných vecí Ruska šéfov diplomatických misí spomínaných štátov na podanie vysvetlenia a na vážny rozhovor. Treba mať aspoň nejaké svedomie. Chcela by som zdôrazniť, že medzi štátmi, ktoré sa v tejto súvislosti zachovali naozaj hanebne, je aj Izrael...“ Zacharova povedala, že jej osobný názor je, že to „hraničí so zradou, s historickou zradou“. A ďalej k tomu dodala, že „okrem toho vyzývame židovské a medzinárodné organizácie, aby verejne vyjadrili svoje stanovisko k vzniknutej situácii.“

„Tí, čo tak pozorne a do detailov, doslova „pod lupou“ skúmajú situácie, ktoré vlastne nemajú nič spoločného s nacionalizmom a extrémizmom, mlčia v prípade, kedy by ich hlas mal zaznieť v prvom rade... Považujeme za kategoricky neprijateľné, aby sa téma pamiatky bojovníkov proti fašizmu, taká posvätná pre mnohé národy, zneužívala na vyrovnávanie si politických účtov,“ zdôraznila v závere svojho vystúpenia Mária Zacharovová. * * *

Dňa 14. októbra 1943 vzbĺklo v nacistickom vyhladzovacom tábore Sobibor (Vernichtungslager Sobibor) najväčšie povstanie väzňov koncentračných táborov počas 2. svetovej vojny.

Zo 600 väzňov, ktorí ušli, do blízkeho lesa ich dobehlo okolo 300. Do štyroch dní z nich bolo 100 pochytaných. Ďalších pobili Poliaci alebo poľskí partizáni. Vojnu ich prežilo 50–70.

– vmi – s využitím vz.ru z 18. 8. a HSP z 19. 8. 2017

CIA oficiálne: Bandera bol nemecký špión

Nebratia Rusov by sa vraj mali začať znepokojovať, pretože banderovský rakovinový nádor, ktorý svojimi metastázami prenikol do celého štátu, je už evidentne pripravený na „ožiarenie“.

V elektronickej knižnici americkej Ústrednej spravodajskej služby CIA bol nájdený super zaujímavý štvorstranový dokument, datovaný rokom 1951. Uvádza sa v ňom, že ikona ukrajinského nacionalizmu (integrálneho nacionalizmu, rusofóbie, antisovietizmu a antikomunizmu) Stepan Bandera bol nemeckým špiónom.

Vyobrazenie dokumentu: https://politpuzzle.ru/68968-tsru-ssha-ofitsialno-bandera-by-l-nemetskim-shpionom/?utm_source=directadvert.ru&utm_medium=cpc&utm_campaign=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0&utm_content=ad-7099832&utm_term=directadvert_260071

Tieto dokumenty sa v elektronickej knižnici CIA zjavili ešte pred desiatimi rokmi, no pre verejnosť boli sprístupnené len nedávno. Potešiteľné je, že uvedomovanie

si dejinnej pravdy sa deje aj v USA, čo nasvedčuje o pohasínaní záujmu Washingtonu o Ukrajinu a jej Majdan. Ruskí nebratia by sa mali začať znepokojovať, pretože banderovský rakovinový nádor zjavne pripravujú na „ožarovanie“.

Ak poznatky z tohto dokumentu nebudú stačiť, treba sa pohrabať v archíve CIA ešte hlbšie. Čakajú tam skutočné odhalenia vo forme 293 stránok rôznych dokumentov venovaných téme nacizmu a osobne Banderovi. Zistíte z nich, že tento upírsky ľudozrúť spolupracoval nielen s Treťou ríšou, ale aj so samotnou CIA, ktorá ho takpovediac zdedila.

Američania preto otvorene napísali: „Stepan Bandera, ukrajinský fašista a profesionálny špión (nemecké krycie meno Konsul-2). No a pre tých, ktorým je aj toto málo, nech sa začítajú do časopisu Spiegel, ktorý si ešte v roku 1959 pri smrti Banderu položil otázku: Prečo ho oslobodili z poľského väzenia? Podľa politpuzzle.ru, 14. 7. 2017

Viete, že...?

...rok pred koncom 2. sv. vojny Anglosasi navrhli Stalinovi podpísať Brettonwoodskú dohodu, ktorá položila základ vytvorenia Medzinárodného menového fondu aj Svetovej banky pre rekonštrukciu a rozvoj?

Presnejšie povedané, je základom celého ekonomického systému, v ktorom dnes žijeme. ZSSR vtedy dohodu podpísal. Bolo to preto, lebo v roku 1944 už spojenci viedli tajné separátne rokovania s nacistickým Nemeckom o mieri. Takto by mohli hneď začať vojnu proti ZSSR, ale už spolu s Hitlerom.

No keď ZSSR definitívne porazil fašizmus, Stalin odmietol dohodu ratifikovať, lebo o. i. hovorila, že dolár sa stane jedinou svetovou menou, ktorá sa bude kótovať v zlate. Dohoda teda zaväzuje všetky krajiny hromadiť nie zlato, ale americké doláre. ■

...súčasní historici majú dosť veľký problém vysvetliť príčiny vzniku 1. sv. vojny?

Je to preto, lebo celá situácia je veľmi nelogická. Oficiálne Rusko v roku 1914 začalo mobilizovať, a to, údajne, kvôli hrozbe útoku zo strany Rakúsko-Uhorska. Lenže vojnu Rusku nevyhlásilo Rakúsko-Uhorsko, ale Nemecko, a to vraj kvôli tejto mobilizácii.

Viedeň mlčala. Nemecko síce vyhlásilo vojnu Rusku, ale okamžite prešlo do obrany, lebo sa vôbec nepripravovalo na napadnutie Ruska. Nemecko totiž malo plán vojny proti Francúzsku, nie Rusku.

Vojnu navyše vyhlásil cisár Wilhelm, pričom tento krok vôbec nekonzultoval so svojim veliteľským zborom, s profesionálnymi vojakmi. Ďalšia čudná vec je to, že do útoku nastúpilo Rusko a nie Nemecko, ktoré vyhlásilo vojnu. Nikolaj (Mikuláš) II. uzavrel dohodu so „spojencami“, teda so skupinou, kde bolo Francúzsko aj Anglicko. Tento osudový akt, vstup ruskej armády na cudzie územie, veľmi očakávali práve spojenci. ■

...tyran Ivan IV. Hrozný bol oproti európskym korunovaným tyranom úplný holobriadok?

Za 30 rokov svojej vlády dal Ivan popraviť okolo 4000 ľudí. No v roku 1572 bolo iba za jednú, tzv. bartolomejskú noc, iba v Paríži, zabitých 20000 ľudí. Približne v tom istom období Henrich VIII. dal v Anglicku popraviť 72000 ľudí, čo v tom čase predstavovalo 2,5 % obyvateľstva. Za kráľovnej Alžbety bolo popravených už 82000 ľudí. V roku 1522 bolo v Nemecku pri potláčaní sedliackeho povstania popravených 100000 ľudí.

No a potomkovia týchto vládcov nás „učia“ humanizmu. ■

...americké letecké esá sa na Mustangoch objavili cez vojnu aj nad Slovenskom?

Bolo to v lete 1944. Spreádzali bombardéry z letísk v Taliansku pri náletoch na rafinérie v Sliezsku, neskôr aj na ciele na samotnom území Slovenska. Americké letectvo u nás stratilo spolu šesť Mustangov, z toho dva museli 17. 9. 1944 po poruche pristáť na povstaleckom letisku Tri Duby.

Vôbec prvý úspech v našich končinách dosiahol major Herschel Green, ktorý 7. júla 1944 na moravsko-slovenskom pomedzí zasiahol a poškodil dva Messerschmitty Bf 109. Herschel Green dosiahol spolu 18 víťazstiev vo vzduchu a ďalších 10 lietadiel zničil na zemi.

Aj ďalšie americké esá dosiahli časť zo svojich úspechov nad Slovenskom. Pri leteckej bitke 29. 9. 1944 medzi Žilinou a Nitrou piloti Mustangov zostrelili päť nemeckých stíhačov a dva ďalšie poškodili. Dva Bf 109 si na konto pripísal poručík James Brooks, letecké eso s 13 zostrelmi. Osem kilometrov od Nitry poslal na zem jeden Focke-Wulf Fw 190 aj kapitán John Voll, ktorý bol s 21 zostrelmi tretím najúspešnejším pilotom Mustangov vôbec. ■

A. Mikundová

- **Bratislava 7:** Emília Michalíková a Ladislav Graus 86 rokov.
- **Bratislava 19:** Emil Chutka 93 a Juraj Kayser 65 rokov.
- **Bratislava 20:** František Kaša 80 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetuna:** Alžbeta Gašpariková 96 rokov.
- **Breznička:** Jozef Knechta 89 rokov.
- **Badín:** Milan Kúkol 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Darina Pardupová 88 rokov.
- **Brezno 1:** Ján Poliak 70, Marta Auxtová a Ing. Michal Kič 65 rokov.
- **Bystré:** Andrej Packo 75 rokov.
- **Bardejov 1:** Alojz Fuňák 96, Mária Krakovská 93, Anna Špáková 90, Mária Leščišinová 87, doc. Dr. Mária Janošová 65, Anton Slamený 60, Mgr. Darina Soroková 55 a Ing. Ladislav Olejár 50 rokov.
- **Bardejov 2:** Mária Holevová 93, Vlasta Barančíková 75, Michal Jendrej 70 a Ján Prokip 65 rokov.
- **Bardejov 3:** Irena Hudáková 65 a Ján Jurišín 60 rokov.
- **Cigel:** Ladislav Bobok 85 rokov.
- **Cinobaňa:** Eugen Behmer 65 rokov.
- **Čierny Balog:** Mária Giertlová 97, Viera Dobišová 94, Mária Giertlová 92, Oľga Turňová 86 a Anton Pôbiš 81 rokov.
- **Čierny Potok – arm. gen. L. Svobodu:** Helena Kožiaková 89 rokov.
- **Čierne n/Topľou:** Juraj Goga 60 rokov.
- **Čaňa:** Irena Mihoková a Vojtech Bitto 75, Margita Sotáková 65 a Ondrej Varga 50 rokov.
- **Dolný Kubín:** MVDr. Jaroslav Prokop 92 a Marta Kyseľová 91 rokov.
- **Dobšiná:** Mária Slivková a Zuzana Lenkeyová 80 rokov.
- **Gemerská Poloma:** Jozefína Koltášová 75 a Mária Ferenčíková 70 rokov.
- **Hel'pa:** Mária Turčinová 95, Mária Beráková 87, Anna Janková 85, Rozália Fiľová 80 a Anna Franková 60 rokov.
- **Harmanec:** Ján Schmidt 82 a Soňa Berkyová 70 rokov.
- **Hrabské:** Katarína Čižmarová 89 a Ján Galuščák 65 rokov.
- **Chmeľová:** Demeter Greňo 94 rokov.
- **Kremnica:** Valéria Adamová 95 rokov.
- **Košice – Západ:** Mária Sabolová 70 rokov.
- **Kežmarok:** Anna Černáková 93, Anna Ihnačáková a Helena Poláková 92, Anna Orinčáková a Zuzana Pašková 91, Adelaida Plattová 84 rokov.
- **Kokava n/Rimavicou:** Jolana Ňuňuková 81 rokov.
- **Lehôtka:** Zuzana Kanátová 96 rokov.
- **Lučenec 2:** Blažena Filčíková a Irma Rafajová 75 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Černohorská 92 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Paula Blažencová 84 rokov.
- **Lipany:** Žofia Harďoňová 93 rokov.
- **Lenartov:** Ján Macej 65 rokov.
- **Marhaň:** Mária Havirová 96 rokov.
- **Málinec:** Michal Tokár 70 rokov.
- **Medzibrod:** Bartolomej Hraško 95, Stanislav Vaník 65 a Ing. Margarétka Haviarová 35 rokov.
- **Myjava:** Jozef Bartoš 45 rokov.
- **Medzilaborce:** Andrej Savka 92, Mária Regrutová 85 a Anna Kurečková 65 rokov.
- **Michal'any:** Aurélia Malá 87 rokov.
- **Nižný Žipov:** Mgr. Janka Kosturová a Ing. Erika Matysová 50 rokov.
- **Novosad:** Mária Litváková 81 a Imrich Moňák 70 rokov.
- **Očová:** Pavel Mihál 94 a Juraj Holík 80 rokov.
- **Pliešovce:** Mgr. Mária Rausová 65 a Jana Tomašková 60 rokov.
- **Pezinok:** Ing. Jaroslav Skúpy 85 rokov.
- **Považská Bystrica:** Vladimír Jágrík 70 rokov.
- **Petrovce:** Ľubomír Čurlík 50 rokov.
- **Rimavská Sobota – J. Bolfíka:** Júlia Červienková 92 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Mária Šišiaková 85 rokov.
- **Revúca – gen. Viesta:** Mária

- Čipková 86, Ing. Emil Gočál a Vladimír Šturmankin 70 rokov.
- **Senica:** Mária Jarošová 90, Anna Švancarová 88 a Dana Rosová 80 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** JUDr. František Krett 81 rokov.
- **Svit:** Emília Ivanová 96 rokov
- **Snina:** Gejza Grundza 85, Mária Cimová 82 a Mária Petrecká 80 rokov.
- **Sečovce 1:** Štefánia Bačová 87 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Peter Proc 60 rokov.
- **Trebišov 3:** Michal Bodnár 70 rokov.

- **Trenčín 1:** Magdaléna Kováčová 87, JUDr. Ivan Kudla 83 a Viera Barátová 82 rokov.
- **Turany:** Etela Majerová 96, Elena Hudryová a Dušan Čanány 88, Anna Liskajová 87, Emília Revalová 86 a Pavol Záhumenský 40 rokov.
- **Veľaty:** Mária Kochanová 82 rokov.
- **Vyšné Ružbachy:** Ján Dudzik 75 rokov.
- **Varadka:** Veronika Sivaková 65 rokov.
- **Vranov n/Topľou 1:** Margita Kertisová a Štefan Hominda 70 rokov.
- **Vranov n/Topľou 3:** Helena

- Sabolčaková 89 a Ing. Miroslav Popovič 60 rokov.
- **Zámotov:** Peter Výrostko 40 rokov.
- **Zborov:** Serafina Semaneková 86 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Ján Bahýľ 84 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Anna Libiaková 92 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Oľga Abrahámová a Arpád Meszároš 87, Kazimír Wachtarczyk 83 a Štefan Kopčan 60 rokov.
- **Žilina 13:** Mária Gajarská 93 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Rozlúčka s 95-ročným partizánom v Trebišove

Dňa 8. júla sme na poslednej ceste vypravovali 95-ročného Jána Sotáka, člena základnej organizácie SZPB v Čiernej nad Tisou.

Bol našim najstarším priamym protifašistickým bojovníkom, ktorý bojoval aj v radoch 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, konkrétne v 1. delostreleckom pluku. Koniec vojny ho zastihol v Kojetíne na Morave a zúčastnil sa slávnostnej vojenskej prehliadky v Prahe a 1. výročia SNP v Banskej Bystrici.

Svoj civilný život začal na železničnej stanici v Bieli okr. Trebišov, ako telegrafista (využil vojenskú odbornosť spojára) a pokladník.

S manželkou Veronikou vychoval troch synov Miroslava, Jána a Juraja. V blízkosti Čiernej nad Tisou založil ZO

SZPB, ktorej bol predsedom plných 30 rokov. Bol tiež členom Predsedníctva OblV SZPB a členom OblV SZPB

v Trebišove. V roku 2007 pre zlý zdravotný stav aktívnu prácu v SZPB zanecháva.

Za svoju aktívnu prácu mu bolo udelené štátne a rad zväzových vyznamenaní. Medzi tie ostatné patrí medaila ministra obrany SR a Medaila Obranca vlasti, ktorú mu udelila bratská odbojárska organizácia z Užhorodu.

Celoživotný príbeh zosnulého Jána Sotáka na miestnom cintoríne vo Vojčiciach smútočnému zhromaždeniu priblížil oblastný predseda SZPB Milan Urban v prítomnosti člena predsedníctva Pavla Ferenca.

Milý Jano, nech je vám naša slovenská hruda ľahká!

– MU –

Dotíкло statočné srdce čestného predsedu

Neúprosný zákon prírody zobral navždy z rodiny a radov SZPB čestného predsedu OblV SZPB v Martine Vladimíra Hetteša. No smrť, hoci je akokoľvek silná, nemôže popretŕhať putá, ktoré sa v priebehu života vytvorili.

Rodinu zastihol smútok a žiaľ pri strate milovaného člena, my v SZPB strácame silnú protifašistickú osobnosť, ktorá nám bude chýbať. Je nám ct'ou, že takýto človek žil medzi nami.

Vladimír pracoval v SZPB na rôznych postoch funkčného zaradenia, od radového člena zväzu, oblastného predsedu SZPB až po člena ÚR SZPB.

Do radov protifašistických odbojárov ho priviedli spomienky z detstva na hrôzy 2. sv. vojny. Do Zväzu zapojil manželku, syna, nevestu i vnučku. Pokiaľ mu to zdravotný stav dovoľoval, aktívne pôsobil i v HDK pri oblastnom výbore. Mnohí žiaci martiných škôl si ho pamätajú z besied, kde s nimi diskutoval o dôsledkoch 2. sv. vojny a význame SNP pre dnešok. Aktívny bol aj pri získava-

nie nových členov. V rokoch 2000–2001 V. Hetteš vynaložil veľké úsilie aby pamätník „Pušky“ zostal v Martine.

Aktívna práca pplk. Vladimíra Hetteša v SZPB a pre spoločnosť bola ocenená viacerými štátnymi a zväzovými vyznamenaniami.

Pretrvávajúce zdravotné ťaž-

kosti mu nedovolili aktívne pokračovať vo zväzovej práci. Pri príležitosti ukončenia pôsobenia vo funkcii oblastného predsedu SZPB bola jeho aktívna a obetavá práca ocenená titulom „Čestný predseda“ oblastnej organizácie. V. Hetteš bol za to vd'achný a potešil sa, keď za ním chodili členovia materskej ZO SZPB Martin-Stred a informovali ho o zväzovom živote a činnosti.

Vladko, za tvoju angažovanosť a výsledky, dosiahnuté v protifašistickom odbojarskom hnutí, ti patrí hlboká úcta a úprimné poďakovanie od všetkých členov Zväzu v Turci.

Lúčim sa s tebou v mene OblV SZPB v Martine a všetkých odbojárov Turca.

Ďakujeme ti za prácu, ktorú si vo svojom plodnom živote vykonal pri uskutočňovaní našich spoločných cieľov. Bude na teba spomínať s úctou.

Odpočívaj v pokoji.

Štefan Tichý

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica – Tr. SNP** s 86-ročnou Mgr. Máriou Oravcovou.
- **OblV Košice** s 92-ročným Imrichom Skalinom.
- **Lehota p/Vtáčnikom** s 96-ročným PhDr. Ludvíkom Šestákem.

- **Očová** s 91-ročným Samuelom Gašparom.
- **Podhradie** s 93-ročným Jánom Balšiankom a 73-ročnou Elenou Cupanovou.
- **Turany** s 90-ročnou Paulínou Muňkovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Najcennejšia snímka

Neobyčajný cestovateľský zážitok

V tomto roku som sa dožil okrúhleho jubilea a moje deti ma prekvapili neobyčajným darčekom – cestou na Severný pól. Zariadili, že som sa ako laik zúčastnil na prelome júla a augusta americko-ruskej expedície na najsevernejší bod zeme.

Plavili sme sa na jednom z najväčších ľadoborcov sveta – na ruskom atómovom ľadoborci „50 let победы“. Mne, ako členovi SZPB, jeho názov veľmi imponoval, pretože je venovaný 50. výročiu víťazstva ZSSR vo Veľkej vlasteneckej vojne. V tom roku bol schválený projekt jeho výstavby, tak preto takýto neobyčajný názov.

Vo výprave, okrem nás laikov, boli rôzni vedci zameraní na Arktídu – geológovia, zoológovia, atď. Boli s nami aj známy kanadský polárnik, ktorý už 13-krát prešiel na lyžiach z Kanady na Severný pól, Inuit (vulgárne Eskimák), vedúci oddelenia pre polárne oblasti v Národnom múzeu v Londýne, bývalá guvernérka Aljašky z USA a najmä pracovníci odborných časopisov, ako National Geographic a pod.

No a keďže som si nestihol prečítať Bojovník pred cestou, tak sa ocitol v mojej batožine a na póle mi napadlo urobiť si pamiatku aj s ním.

Lubomír Jančo, podpredseda OblV SZPB a predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

DORUČENÉ PO UZÁVIERKE

Výročie SNP s hosťami z Ruska a Maďarska

V prvom rade sprava M. Urban, J. Kursaková, Z. Pál, J. Kišš a člen OblV SZPB Ladislav Lippai.

K Pomníku Červenej armáde oblasťný predseda Milan Urban z Trebišova tento rok pozval predstaviteľku veľvyslanectva RF na Slovensku Jekaterinu Kursakovú a antifašistov zo Sabolsko-satmársto-berežskej župy z Nyiregyházy v MR Zoltana Pála a Júliusa Kišša. Pietneho aktu sa zúčastnil aj poslanec NR SR Róbert Puci, prednosta OÚ v Trebišove Rastislav Petrovič, primátor Trebišova Rastislav Čižmár a predsedníčka OV KSS v Trebišove Marta Maková.

Po slovenskej a ruskej štátnej hymne a básni v podaní Martiny Mištaničovej sa zhromaždeniu prihovoril oblasťný predseda SZPB Milan Urban. Vyzdvihol, že povstalcov nechýbala odvaha pozdvihnúť zbraň proti nemeckým fašistom a ich prisluhovačom a na to súčasná generácia nesmie zabúdať.

Pri pohľade na aktuálne Slovensko uviedol,

že sa nezdá, žeby dnes prisluhovačov a obdivovateľov fašizmu a neonacizmu ubúdalo, ale že ich skôr pribúda. Na oslovenie verejnosti citoval dve vety generálneho riaditeľa Múzea SNP S. Mičeva, ktoré vyslovil počas tohtoročného Stretnutia generácií na Kališti: „Vytiahnite svojim deťom slúchadlá z uší a povedzte im čo sa tu stalo. Lebo len tak sa dá urobiť náprava.“

Tieto slová mali podľa primátora M. Čižmára na prítomných účastníkov skutočný účinok.

Po tomto príhovore odovzdala M. Maková medailu členovi ZO SZPB v Dargove Michalovi Bajusovi pri príležitosti jeho jubilea 90 rokov.

Jubilantovi aj touto cestou úprimne blahozeláme.

Česť a sláva hrdinom SNP!

Milan Malý, tajomník OblV SZPB v Trebišove

Prof. Michal Soták 90-ročný

Prof. PhDr. Michal Soták, DrSc., člen ZO SZPB Nitra-Zobor sa 11. septembra t. r. dožíva 90 rokov.

Narodil sa na východe Slovenska v Zbudskej Belej v chudobnej sedemčlennej rodine. Po ukončení základnej školy začal študovať na gymnáziu v Humennom, ale pre vojnové udalosti maturoval až v r. 1949. Ako sedemnásťročný spolu s bratom sa zapojil do protifašistického odboja. Bol partizánskou spojkou oddielov „Belov – Kovalenko“, „Sergej“ a neskôr partizánskym jednotkám „Krieván“, „Šukajev“ a „Čapajev“.

Po maturite pokračoval v štúdiu na Filozofickej fakulte UK Bratislava, ktoré ukončil v r. 1953. Ako pedagóg pôsobil na Pedagogickej fakulte v Košiciach, neskôr v Prešove a od r. 1954 na katedre jazykov VŠP Nitra a v r. 1970 až 1988 na Pedagogickej fakulte v Nitre, kde bol celý čas jej dekanom.

ke vyučovania ruského jazyka.

Za jeho aktívnu pedagogickú činnosť a vynikajúce výsledky v riadení vysokoškolskej činnosti mu boli udelené štátne vyznamenania Rad práce, Za zásluhy o výstavbu, Za vynikajúcu prácu, Za službu vlasti a Zaslúžilý učiteľ, k tomu niekoľko desiatok medailí a uznaní domácich a zahraničných vysokých škôl a spoločenských inštitúcií.

Michal Soták sa v roku 2004 zapojil do činnosti ZO SZPB Nitra-Zobor spolu s ďalšími spolupracovníkmi. A nebol by to on, ak by aj tu nebol aktívny, najmä na poli vlasteneckej výchovy žiakov a študentov. Členovia ZO SZPB si ho zvolili za svojho predsedu, neskôr bol zvolený za člena Okresného/Oblasťného výboru SZPB Nitra a jeho predsedníctva.

Tieto funkcie zastával až do r. 2015 kedy vážne ochorel. Po prekonaní choroby naďalej pôsobí vo výbore ZO SZPB a v oblasťnom výbore SZPB. Za odbojovú činnosť počas SNP a za rozvoj jeho odkazu v spo-

ločnosti bol profesor Michal Soták ocenený niekoľkými československými, slovenskými a ruskými pamätnými medailami, čestnými uznaniami ÚR SZPB a OblV SZPB, Medailou M. R. Štefánika II. a III. stupňa, Čestným odznakom SZPB. Pri príležitosti jeho významného jubilea Predsedníctvo ÚR SZPB prof. PhDr. Michalovi Sotákovi, DrSc. udelilo medailu M. R. Štefánika I. stupňa

Členovia nitrianskej oblasťnej organizácie SZPB pánovi profesorovi prajú zo srdca „**MNOGA LJETA**“.

Jozef Havel – predseda OblV SZPB, Nitra

Bývalý povstalec V. Chmúra oslávil 31. augusta 95 rokov

Viktor Chmúra ako 19-ročný nastúpil na vojenskú základnú službu v posádke Nové Mesto nad Váhom, kde absolvoval rádiotechnický kurz. Po polroku bol odvelený k prvej divízii do Gíraltoviec. V auguste 1944 po rozpade Zápalnej armády sa dostal na povstalecké územie pri Banskej Bystrici.

Bojovú činnosť vykonával do 1. 11. 1944, kedy bol zajatý v Liptovskej Lužnej pri Ružomberku. Potom bol v zajateckom tábore Fallingbosten v Nemecku, po dvoch mesiacoch bol nasadený v Braunschweigu na nútené práce v oceliarniach a na odprávanie trosiek po bombardovaní. Pre zlý zdravotný stav sa po oslobodení mohol vrátiť do vlasti až 25. 9. 1945.

Viktor Chmúra je držiteľom radu vyznamenaní a pamätných medailí. Za účasť v boji proti fašizmu, Ministra obrany SR III. stupňa, ministra obrany k 70. výročiu SNP a ukončeniu 2. sv. vojny, Ruského zväzu veteránov a moskovského fondu mieru, Trnavského samosprávneho kraja a medaily SZPB Za vernosť.

Oblasťný výbor SZPB Trnava

Viktor Chmúra je tretí zľava.

5 500 metrov pod morom za 12 minút

Hlbiny Filipínskeho mora. Práve tam už 72 rokov čakal na objavenie slávny americký bojový križník USS Indianapolis. Jeho príbeh bol dlho zabudnutý a pritom bol taký významný.

Historickou úlohou križníka bolo podieľať sa na zdravujúcom údere na nepriateľa, ktorý sa do histórie zapísal zhadením atómovej bomby s názvom Little Boy na Hirošimu. Na Indianapolis ju naložili v najvyššej tajnosti poslali ho na Tinian, čo je jeden z Mariánskych ostrov.

Prísne tajná misia sa vydariť, ani veliteľ plavidla nemal poňatia o tom, čo jeho plavidlo preváža. Lod' dokonca svojou rýchlosťou plavby prekonala aj námorný rekord.

Na ostrov dorazila 26. júla 1945. Po splnení misie ju odvelili na tichomorský Guam, kde sa mali vymeniť námorníci a plavidlo sa malo o čosi neskôr, po výcviku nováčikov, pripojiť k bojom o dobytie Japonska pod velením viceadmirála Jessea B. Oldendorfa.

Bolo 30. júla 1945 štrnásť minút po poľnoci a pod hladinou čakala na križník japonská ponorka I-58, o čom však kapitán nič nevedel. Dve zo šiestich odpálených torpéd Indianapolis poslali ku dnu. Lod' nevyslala ani núdzový signál. Potopila sa za 12 minút. Z 1 196-člennej posádky na mieste zahynulo 300 mužov. Zvyšní námorníci sa dostali na hladinu bez záchranných viest, len s niekoľkými člmi, bez kúska jedla, alebo hlty vody. A tam, ich žiaľ, až na chlad a húfy hladných žralokov nik iný nečakal.

Trvalo takmer 4 dni, kým si masu tiel na hladine všimli prví letci počas hliadkového letu. V tom čase už bola nažive len polovica námorníkov, ktorých každú chvíľu hltali obávaní morskí predátori, alebo ich zabíjali halucinácie.

Pilot Wilbur „Chuck“ Gwinn ihneď na vodu zhodil záchranný čln a vysielaciu a s kopilotom cez rádio upovedomili o polohe a situácii mužov. Začali tiež pristávať na otvorenom mori a zachraňovať najviac ohrozených námorníkov. Celkovo ich do bezpečia dostali v ten deň 56, teda iba šestinú zo všetkých 316-tich, ktorí potopenie prežili. Na stroj ich priväzovali lanami od padákov, kým sa krídlo nezlomilo.

Postupne prišli na miesto potopenia námornej lode a z vody vytiahli 321 živých, avšak len 316 mužov nakoniec záchrannú akciu prežilo. Pátranie trvalo až do 8. augusta 1945.

Vrak lode zostal na dne mora zabudnutý. Pre mnohých tak zostal príbeh odvážnych mužov nedopovedaný. Navyše vyšetovanie tragédie prinieslo nechutnú bodku. Vinu hodili na kapitána plavidla Charlesa McVaya III., ktorý potopenie prežil, jeho kariéra bola v tros-

kách, v roku 1968 spáchal samovraždu.

Výsledok procesu rozzúrili novinárov, príbuzných obetí aj preživších námorníkov, avšak veľa s tým nenarobili. Ospravedlnenie prišlo neskoro, až v roku 2000, kedy Kongres rozhodol, že kapitánova vina to nebola, chybu urobilo najvyššie velenie.

Od tých čias začal príbeh Indianapolis ľudí lákať. Jedným z nich bol spoluzakladateľ Microsoftu Paul Allen. Ten sa rozhodol dať hrdinskému príbehu o nezlomných námorníkoch konečnú bodku. Dal dokopy skupinu civilných výskumníkov a 18. augusta 2017 oznámil, že našli vrak USS Indianapolis v hĺbke takmer 5 500 metrov vo Filipínskom mori.

Dodnes žije zo zachránených mužov len 22 veteránov. Rodiny preživších a obetí tragédie mali pri správe o objavení vraku slzy v očiach, niektorým sa vynorili bolestivé spomienky. Našli sa aj takí, ktorí verili, že Indianapolis zostane navždy pochovaný na morskom dne.

Príbeh z konca druhej svetovej vojny chytil za srdce aj filmárov. Tí nakrútili niekoľko snímkov, vrátane prvého a divácky najlepšieho hodnoteného filmu s názvom Operácia Žralok. História sa snažili prerozprávať aj pred dvomi rokmi v snímke USS Indianapolis: Boj o prežitie, v ktorej hviezdil známy Nicolas Cage, ale divákov nie veľmi očarila.

A. Mikundová

zdroj: cnn.com, wikipedia.com, news.usni.org, ussindianapolis.org

HISTORICKÝ KALENDÁR

29. august 1944 – Začiatok SNP. Na základe rozkazu veliteľa Vojenského ústredia, pre armádu sa ešte 29. augusta 1944 večer vydal rozkaz jednotlivým posádkam s heslom na začiatok branného odporu armády. **Vydaním rozkazu a splynutím regionálnych aktivít s branným odporom armády sa povstanie stalo národným povstaním. Do SNP sa zapojilo vyše 30 okresov.**

29. august 1944 – Hlava slovenského fašizmu (ktorý sa nechával oslavovať ako „prvá hlava slovenského štátu po 1020 rokoch“) navrhuje likvidovať vlastnú armádu. Pomocou esesáckych hrdlozozov. Dôkaz? Ludinov telegram do Berlína! „...prezident Tiso navrhuje bleskovo odzbrojiť celú slovenskú armádu, len čo budú k dispozícii dostatočné nemecké sily. Prihovám sa naliehavo za tento návrh a za jeho skoré uskutočnenie.“

29. august 1941 – Média sveta informujú o nemecko-talianskej deklarácii o ustanovení svojho nového poriadku v Európe.

30. august 1940 – Druhá viedenská arbitráž. Nemecko a Taliansko oznamujú rozhodnutie o rozdelení spornej Transilvánie medzi Rumunsko a Maďarsko. Rumunský kráľ Karol II. sa zrieka trónu v prospech svojho sedemnásťročného syna Michala. K moci sa dostáva diktátor Ion Antonescu. Rumunsko postupuje Maďarsku väčšiu časť Sedmohradska a Bulharsku časť pri južnej Dobruži.

30. august 1944 – Dňa 29. augusta o 20.00 hod. Golian vydáva slovenskej armáde rozkaz postaviť sa na odpor, začať všade povstanie. Na druhý deň bol rozkaz vydaný aj písomne: „Zradná vláda Slovenskej republiky ústami generála Čatloša povolala na Slovensko nemecké jednotky. Slovenské jednotky ako súčasť čs. armády, verné zásadám demokracie a slobody, postavajú sa za spoluúčasti celého národa na odpor...“

31. august 1944 (až 4. september 1944) – Začiatok bojov o Strečniansku tiesňavu. Vďaka tomuto odporu sa získal čas na sformovanie povstaleckých frontov a zaujatie obranných postavení.

1. september 1939 – „Fall Weiss“ – začal sa nemecký útok (1,5 milióna mužov) proti Poľsku. Nemci pri ňom stratili 44 tisíc vojakov (vo Francúzsku 154 tisíc).

1. september 1939 – Slovensko začalo bez vyhlásenia vojny ťaženie proti Poľsku. Väčšina jednotiek operovala na územiach odobratých mu v rokoch 1918–1920 a 1938.

1. september 1940 – Slovenský snem prijal zákon, ktorý vylúčil Židov z hospodárskeho a sociálneho života.

1. september 1941 – Ilegálne vedenie KSS vypracovalo „Organizačný štatút bojových janošikovských družín“.

1. september 1944 – Prvé legálne zasadnutie SNR, ktoré malo historický dosah. SNR deklarovala obnovenie Československa a prevzatie moci na Slovensku. Územie Slovenska vyhlásila za samostatné a slobodné a prihlásila sa k 1. ČSR na základe „rovný s rovným“.

2. september 1944 – Rozkazom veliteľa nemeckých okupačných vojsk sa zriadila Domobrana nemeckej menšiny na Slovensku (Heimatschutz), čím sa inštitucionálne dotvorili zárodoky Domobrany z 24. júla 1944 (vtedy začlenené do rámca Freiwillige Schutzstaffel – FS) na finálnu podobu ozbrojených oddielov, ktoré bojovali na viacerých miestach Slovenska proti povstalcom.

2. september 1945 – Podpisom kapitulácie Japonska na lodi Missouri (súhlas s ňou vyslovilo už 14. augusta 1945) sa skončila 2. svetová vojna.

3. september 1939 – Poľský prezident povoľuje výstavbu českých a slovenských légii.

3. september 1939 – V medzinárodnom kontexte žiadala o odsun všetkých Nemcov z odstúpeného územia ako prvá poľská exilová vláda v Londýne. Vyslovila sa za to pri kritike Eduarda Beneša a jeho rozhovorov, ktoré od 3. septembra 1939 viedol s predstaviteľmi sudetonemeckých sociálnych demokratov, osobitne s predsedom Wenzelom Jakschom.

4. september 1944 – Začala stavba prvého pancierového vlaku Štefánik. Na trať Hronská Dúbrava – Kremnica je nasadený už 27. septembra.

5. september 1944 – SNR vymenovala plk. Goliana za generála (a hlavného veliteľa čs. brannej moci na Slovensku) a člena SNR. Dňa 6. septembra bolo zriadené poverenie pre národnú obranu na čele s vojakom (Ferjenčíkom) a dvoma politickými zástupcami.

5. september 1944 – Na Slovensko prišla prvá väčšia zásielka vojenskej pomoci od ZSSR.

Za mesiac bolo doručených asi 2 000 pušiek, 150 protitankových pušiek, 500 tisíc nábojov do pušiek a guľometov, 200 ľahkých guľometov, 900 samopalov a rôznej ďalšej munície.

6. september 1944 – V B. Bystrici začal vychádzať Bojovník ako orgán 1. čs. armády. Celkom vyšlo 42 čísel v náklade 20–25 tisíc výtlačkov.

pomôcky: LAND, DIES, AKTEN, BU, LEISE	stratí listie	starší človek	spisy, po nemecky	autor výroku: M. RÁZUS	ukazovacie zámeno	dokonca	druh okuliarov	vyčerpá		vnútorná strana ruky	vyššie významovanie	2. časť tajničky	dal nabok
hmyz podobný včele				niečo zakázané					bezočivo				
1. časť tajničky				čuchový orgán					krajina, po nemecky				
mužské meno					nastupoval				solmizačná slabika				
dni, po latinsky					dostihni				lahká zliatina hliníka				
francúzsky zápor				pozeral					kvietok				
chem. zn. erbia				zovrel					utiekaj				
	osobné zámeno	želal		zjedz alebo vypi					utiekaj				
		pulz							vlani, po česky				
									zbavoval buriny				
sorta hrozna									nožná páka				
									kozub				
3. časť tajničky									nástroj na štiepanie			MPZ Burundi	tiež
									predložka				
opojila alkoholom									4. časť tajničky				
									obrúb				

Správne vylúštenie tajničky z č. 15/16 znie: *Všetci velkí ľudia sú skromní.* Knihu posielame Ivanovi Šípošovi do Žiliny.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szb.sk.